

Depi Hayk
Birthright Armenia
Tutorial 1.0

Eastern Armenian Language Learning Manual

Contents

Introduction	3
Grammar Introduction	7
Aragatsotn	10
Shirak.....	16
Lori.....	23
Tavush	28
Kotayk.....	32
Gegharkunik.....	43
Artsakh	50
Syunik.....	54
Vayots Dzor	60
Ararat.....	67
Armavir	73
Yerevan.....	78

Introduction

This Eastern Armenian Language Learning manual was created by selecting portions of the on-line Depi Hayk Birthright Armenia Language Learning program. Not all of the material from the program is in this manual. The manual is intended to help students when and where a computer is not available. Special thanks to Depi Hayk/BirthrightArmenia volunteer Alex Hakoopian for his help in preparing this manual.

If you have any suggestions on how to make this manual more effective, please use the space below to make note and then submit the notes to the Depi Hayk team on-line or in person.

Hajoghutyun!

The Depi Hayk Team

The Armenian Alphabet

Աս a	Բբ b	Գգ g	Դդ d	Եե (y)e	Զզ z
Էէ e	Ըը U	Թթ t	Ժժ zh	Իի i	Լլ l
Խխ kh	Ծծ ts	Կկ g	Հհ h	Ձձ dz	Ղղ gh
Ճճ j	Մմ m	Յյ y	Նն n	Շշ sh	Ոո (v)o
Չչ ch	Պպ b	Ջճ j	Րր r	Սս s	Վվ v
Րր r	Տտ ts	Ուու u	Վվ v	Փփ p	Բբ k
Եվ (y)ev	Օօ o	Ֆֆ f			

Armenian Alphabet by Sound					
Voiceless		Aspirated		Voiced	
p	պ	Փ	b	բ	
t	տ	Թ	d	դ	
k	կ	Ք	g	գ	
ts	ծ	Յ	dz	ձ	
ch	չ	Չ	j	ջ	
f	ֆ		v	վ	
			ev	եւ	
s	ս		z	զ	
sh	շ		zh	ժ	
kh	խ		gh	ղ	
h	հ		y	յ	
			ye	ե (initial)	
Sonorants					
r	ր, ռ		l	լ	
m	մ		n	ն	
Vowels					
a	ա	(initial)		(initial)	
e	ե	Է	է	յե	ե
i	ի				
o	ո	Օ	օ	օօ	ո
u	ու				
ê	ը				

Pronunciation Guide for Transliteration

a	as in <i>father</i> or <i>Ara</i>
e	as in <i>bed</i> or <i>Petros</i>
i	as in <i>pizza</i> or <i>Ani</i>
o	as in <i>solo</i> (without the w-off glide) - <i>Poghos</i>
u	as in <i>uno</i> or <i>Lusik</i>
U	as in the <i>a</i> in <i>alone</i> or <i>MUkUrtich</i> (unwritten shwa)
j	as in <i>June</i>
kh	as in <i>Khachik</i> or the German pronunciation of <i>Bach</i>
gh	as in <i>Poghos</i> or French pronunciation of <i>ParisPar-ee</i>
zh	as in <i>Zhivago</i> or <i>Zhamkochian</i>

Grammar Introduction

Language is a skill. It's learned through practice. Like playing tennis or baseball, you can know the rules better than a referee, but in order to be a good player you need practice.

Grammar is just a fancy name for the rules and patterns of a language. While knowing rules can be useful and interesting, speaking a language is less about knowing the rules and more about using these patterns to communicate.

Fortunately, Eastern Armenian has relatively logical rules and patterns.

At the early stages of language learning, memorized words and phrases are the quickest route to communication. Later, those words and phrases can serve as patterns for more complicated communication.

This is a “plain language grammar.” Like a plain language contract, it aims to use ordinary language and concepts and to avoid specialized terminology.

These grammatical explanations do not purport to be an exhaustive description of Armenian or a prescription for perfect Armenian. Rather they are summary of the kinds of explanations we have found to be useful guides for those learning Armenian.

The key to all learning is learning how to learn on your own. This course aims to promote active use of the language and to cultivate independent learning skills.

Speaking a language is first and foremost about communication. Like any skill, technique is important, but you won't improve your game unless you play. A language is learned through use. So don't be afraid to jump in and make yourself understood in the best way you can with what you know.

Communication vs. Grammar

Compare the following:

	Column 1	Column 2
1	She sees me.	*She see I
2	I see her.	*I see she
3	Aram's book	*Aram book
4	Yesterday we played ball.	*Yesterday we play ball
5	We play ball everyday.	*Me play ball

Look at the examples in the first column.

In Example 1, when the person looking is *she* we say *sees*, but when the person looking is *I*, we say *see*.

In Example 3, we say *Aram's book* instead of *Aram book* to show that the book belongs to Aram.

In Example 4, we say *played* instead of *play* because the playing took place in the past.

In some instances, we show these meanings with an ending (*-s*, *'s*, *-ed*), and in some instances with an entirely different word (*I/me*, *she/her*).

Now look at Column 2.

A native speaker of English would not say the sentences and phrases in Column 2, yet in all likelihood would understand them without much difficulty. So the first goal of this imaginary non-native speaker has been achieved: communication. In short, most of communication is simply words and patterns.

Grammar is fine-tuning and polish.

Non-native speakers can at best approximate a native speaker's language skills through many years of practice and immersion in a native environment. But they can communicate almost immediately.

Building Blocks of Language

The basic building blocks of language are sentences. At the core of a sentence is the *noun*, which describes the subject or actor of the sentence, and the *verb* which describes the subject's actual or hypothetical state or action at a point in time: past, present, or future.

Nouns are often quite general, as are verbs. To express more specific ideas, we can add *adjectives* to nouns and *adverbs* to verbs. These are called modifiers or complements, since they modify or complete the meaning of a word.

Nouns name people, places, things, or ideas and answer the questions: who or what?

Sometimes nouns are replaced by *pronouns*, such as *he*, *him*, *she*, *her*, *they*, *them*; hence the name *pronoun* – a word that takes the place of a noun.

Verbs name real or hypothetical actions or states in the present, past or future. They answer the questions: what the subject does or is, did or was, will do or will be, could do or could be, should do or should be.

Adjectives name qualities and answer the question: which or what kind of?

Adverbs name manner, times, locations, purposes, causes and quantities, and answer the questions: when, where, why, how, how many?

	N	+	V		
	Armenians		play		
Adj —	N	+	V	— Adv	
These	Armenians		play	well	
Adj —	N	+	V	+ Complement	— Adv
These	Armenians		play	chess	well

Some words are just nouns or verbs or just adjectives or adverbs. However, we often use a noun as an adjective, or an adjective as a noun, or a verb as an adjective or an adjective as a verb, or a noun as an adverb or a verb.

In English as in Armenian we show those changes in use by adding prefixes and suffixes to the word. Sometimes we show these changes in function through connecting or helping words, before or after the main word, called respectively, **prepositions** or **postpositions**.

Moreover, sometimes we need to say something more complex, so we use sentences to modify a noun or verb.

N		V	Adj.	Adv.
Armenians		are	smart	
N —	Adj.	V	Adj.	Adv.
Armenians	who live in Armenia	are	smart	because they read a lot

The adjectival sentence *who live in Armenia* describes **which** Armenians, and the adverbial sentence *because they read a lot* describes **why** they are smart.

In summary:

Words have a form and a function. They change their form when they change their function. In Armenian, as in English, nouns and verbs have the most forms and functions.

Aragatsotn

1.1 The Verb to be:

I am, you are, s/he/it is, we are, you are, they are

Unlike many other languages you may have studied, in Armenian the verb *to be* is quite regular. It has 6 forms as follows. You should just learn them like vocabulary items.

եւ <i>em</i> I am	եւք <i>enk</i> we are
ես <i>es</i> you are	եք <i>ek</i> you are
է <i>e</i> s/he, it is	են <i>en</i> they are

Just as we can tell in English that *plays* goes with *s/he*, because it ends in *-s*, or that *am* goes with *I*, the endings of verbs in Armenian go with certain pronouns, for example, verb forms that end in *-m* go with *I*. Because the verb forms are distinct for each person and number, we usually don't use pronouns with verbs in Armenian, except for emphasis.

For Grammarians:

The root of the verb to be is *-e-* and the present endings are used for all present indicative forms. The third person singular has a zero ending.

1.2 Pronouns: I, you, he, she, it, we, you, they

The pronouns are as follows.

ես yes I	մենք menk we
դու du you	դուք duk you

նա	նրանք
na	nrank
s/he	they

Although Armenian is more conservative than English and has kept a lot of endings (for example, for its verbs), Armenian is generally genderless and does not have separate forms for *he*, *she* and *it*. **Նա na**, which means *that one*, is used for *s/he*.

Style Note:

In most common speech among family and friends, the *-s* or *du* form is used when speaking to one person and the *-k* or *duk* form for speaking to more than one person.

As in other European languages, the plural is often used to speak to one person as a sign of respect or politeness with strangers.

1.3 Negatives: I am not, you are not . . .

The equivalent of *not* in Armenian is the prefix չ- *ch-*, which comes from the Armenian word for *no*, *voch* ոչ.

I am	I am <i>not</i>
em	<i>chem</i>
եմ	չեմ

Note that *s/he/it is not* is often expressed as չի *chi*, rather than չէ *che*.

1.4 I have, there are, I know

ունեմ <i>unem</i> <i>I</i> have	ունենք <i>unenck</i> <i>we</i> have
ունես <i>unes</i> <i>you</i> have	ունեք <i>unek</i> <i>you</i> have
ունի <i>uni</i> <i>s/he/it</i> has	ունեն <i>unen</i> <i>they</i> have

Other related and similar verbs:

I do <i>not</i> have	չունենմ	<i>ch</i> unem . . .
I know	գիտենմ	gitem . . .
I do <i>not</i> know	չգիտենմ	<i>ch</i> gitem
there is	կա	ka
there is <i>not</i>	չկա	<i>ch</i> -ka
there are	կան	kan
there are <i>not</i>	չկան	<i>ch</i> -kan

**1.5 I write, read and speak Armenian.
I'm writing, reading and speaking.**

writing	գրում grum	եմ em	ենք enk
reading	կարդում kartum	ես es	եք ek
speaking	խոսում khosum	է e	են en

to write	գրել gr <i>el</i>	writing	գրում grum
to read	կարդալ kart <i>al</i>	reading	կարդում kartum

There are two primary kinds verbs: *-el-ել* and *-al-ալ* verbs. Both form their *-um-ում* form the same way. The *-um-ում* form means *-ing*. The *-l-լ* form of the verb means *to* (as in to write or to read).

Style Note:

For three monosyllabic verbs ending in *-al-ալ*, we don't use *-um-ում* for *-ing*. Instead we use *-is-իս*.

տալիս	tal <i>is</i>	giving
գալիս	gal <i>is</i>	coming
լալիս	lal <i>is</i>	crying

1.6 Position in Sentence

1	Հայերեն գրում եմ: Hayeren grum em:	I write Armenian.
2	Հայերեն գրո՞ւմ ես: Hayeren grum es:	Do you write Armenian?
3	Հայերեն չեմ գրում: Hayeren chem grum:	I don't write Armenian
4	Հայերե՞ն ես գրում: Hayeren es grum:	Are you writing Armenian?
5	Ոչ, անգլերեն եմ գրում: Voch, angleren em grum:	No, I'm writing English

As in English, the order of words sometimes changes in questions and negative sentences, to indicate emphasis or the focus of the sentence.

In Armenian sentences, the position in front of the verb is the focus of the sentence.

	Example	Position of <i>-um</i> form
Statements:	գրում եմ grum em	before verb to be
Negatives:	չեմ գրում chem grum	after verb to be
Questions:	ի՞նչ ես գրում inch es grum	after verb to be
Answers:	___ եմ գրում ___ em grum	after verb to be

1.7 Forming Questions

In Armenian the question mark ([◌]) is placed over the word in question. In addition, the word in question, as the focus of the sentence, is placed before the verb.

- (*focus*) – verb –

Vocabulary

Vegetables

կարտոֆիլ	kartofil	potato
լոլիկ	lolik	tomato
վարունգ	varung	cucumber
բադրժան	badr-jan	eggplant
լոբի	lobi	beans
բիբար	bibar	peppers

Activities

քայլել	kaylel	walk
վազել	vazel	run
քնել	knel	sleep
ուտել	utel	eat
զարթնել	zartnel	wake up
նստել	nstel	sit
գրել	grel	write

Staples

թթվասեր	t-tvaser	sour cream	երգել	yerkel	sing
հաց	hats	bread	պարել	parel	dance
պանիր	panir	cheese	կարդալ	kartal	read
կարագ	karak	butter	խոսել	khosel	talk
մածոն	matsun	yoghurt	լսել	lssel	listen
լավաշ	lavash	flat-bread			

Dialogue - Hello

Բարեւ:	Hello
barev	
Բարեւ:	Hello
barev	
Ինչպե՞ս ես:	How are you?
inchpes es:	
Լավ եմ: Իսկ դո՞ւ և:	I'm fine. And you?
lav em: isk du:	
Ես էլ լավ եմ: Իսկ ընկե՞րդ:	I'm fine too. And your friend?
yes el lav em: isk enkerd:	
Նա լավ չէ:	He's not well.
na lav che:	
Ինչո՞ւ և:	Why?
inchu:	
Հոգնած է: Շոգ է:	He's tired. It's hot out.
hoknats e: shok e:	

Conversation - I need to change money

Ինձ դրամ է պետք: Միայն դոլար ունեմ:	I need Drams. I only have dollars.
indz dram e petk: miayn dolar unem:	
Գնա՛, մանրի՛ր:	Go, exchange some.
gna, manrir:	
Որտե՞ղ մանրեմ:	Where can I exchange it?
vortegh manrem:	
Կողքի շենքում:	In the building next door.
koghki shenkum:	
Կուրսը ինչքա՞ն է:	What's the exchange rate?
kurse inchkan e:	
560 դրամ մեկ դոլարի համար:	560 Drams to the dollar.
560 dram mek dolari hamar:	

Այսքանը մանրէ՛ք:

Please exchange this much.

ayskane manrek:

Խնդրեմ, հաշվե՛ք:

Please, count it.

khndrem, hashvek:

Shirak

2.1 Nouns

The Fabulous 8 - All-Purpose Suffixes

Armenian nouns have a base or dictionary form. To this form we can add suffixes in order to change the noun's meaning or function.

To the base form we can add a number of suffixes that change the noun from singular to plural, or change its function from a noun into an adjective or adverb:

<i>-եր</i>	<i>-er</i>	plural
<i>-ի</i>	<i>-i</i>	of/to
<i>-ից</i>	<i>-its</i>	from
<i>-ով</i>	<i>-ov</i>	with/by
<i>-ում</i>	<i>-um</i>	in/at

In addition, we can add to most noun forms articles that make the noun more specific or less specific:

<i>-ը</i>	<i>-e</i>	the
<i>-ու</i>	<i>-s</i>	my
<i>-դ</i>	<i>-t</i>	your

In one way or another, all noun forms in Armenian are made of the base and some variation or combination of these 8 suffixes.

base	plural, if any	function suffix, if any	article, specifier, if any	Meaning
	<i>-er</i>	<i>i, its, ov, um</i>	<i>-s, -t, -e</i>	
	-եր	ի, ից, ով, ում	-ս, -դ, -ը	
das			<i>-t</i>	<i>your</i> lesson
դաս			-դ	
das	<i>-er</i>		<i>-e</i>	<i>the</i> lessons
դաս	-եր		-ը	
das	<i>-er</i>	<i>-its</i>		<i>from</i> lessons
դաս	-եր	-ից		

2.2 Singular and Plural

The base form of most Armenian nouns is singular. Just as in English we add a suffix to make the noun plural. In English there are several forms, *-s* or *-es* depending upon the last sound of the word: books*s* but church*es*. Also, there are some minor exceptions, such as *ox/oxen* and some quite drastic exceptions: *man/men*.

For Grammarians:

The general rule is that singulars are made plural by adding the suffix *-er* for one syllable words, or *-ner* for words of more than one syllable.

	Singular	Plural
	դաս	դաս <i>եր</i>
	das	das <i>er</i>
	lesson	lessons <i>s</i>
	քաղաք kaghak	քաղաք <i>ներ</i> kaghak <i>ner</i>
	city	cit <i>ies</i>

If the noun is a compound word whose last element is a one-syllable noun, then it forms its plural with *-er-եր*.

Singular	Plural
գիրք	գրքեր
girk	grker
book	books
դասագիրք dasagirk	դասագրքեր dasagrker
textbook	textbooks

For Grammarians:

Disappearing Vowels:

You may have noticed that the *-i- -ի-* dropped out of the plural of *girk գիրք*. When unstressed, certain vowels in monosyllabic nouns are reduced to the neutral (and here unwritten) vowel *-e- -ը-*.

ի	գիրք	=>	գրքեր
i	girk	=>	grker
ու	տուն	=>	տներ
u	tun	=>	tener

More for Grammarians:

Elegant Plurals:

About a dozen one-syllable nouns take the plural form *-ner*, because they originally ended in *-n*. In Classical Armenian these ended in *-n*, which was lost in the singular and resurfaces in the plural and in derived words, e.g. mountainous, *lernayin* լեռնային.

Base Form	Plural	Meaning
-----------	--------	---------

լէռ ler mountain	ler ^{ner}	լէռ ^{ներ}	mountain ^s
մատ mat finger	mat ^{ner}	մատ ^{ներ}	finger ^s
թոռ tor grandchild	tor ^{ner}	թոռ ^{ներ}	grandchild ^{ren}
մուկ muk mice	mk ^{ner}	մկ ^{ներ}	mice
ձուկ dzuk fish	dzk ^{ner}	ձկ ^{ներ}	fish
դուռ dur door	dr ^{ner}	դր ^{ներ}	door ^s
էզ yez ox	yez ^{ner}	էզ ^{ներ}	ox ^{en}

In about a half dozen instances, the plural is based on a more elegant Classical Armenian form:

Base Form	Plural		Meaning
մարդ mart man	mart ^{ik}	մարդ ^{իկ}	men, people
տիկիին tikin woman	tikn ^{ayk}	տիկն ^{այք}	women, ladies
կին kin woman	kan ^{ayk}	կան ^{այք}	women
տէր ter lord	tiar ^k	տիար ^ք	lords, owners

lord, owner			
պարոն paron	paron <i>ayk</i>	պարոն <i>այք</i>	gentlemen, messrs.
mister			

2.4 Two pair

Often in Armenian, the singular is used after numbers rather than plural, as in the non-standard English phrase - *two pair*.

Երկու քույր ունեմ:
 Yerku kuyr unem.
 I have two sister*s*. (literally, *two sister*)

2.5 Forming Adjectives and Adverbs from Nouns

There are three primary suffixes for making nouns into adjectives or adverbs.

<i>-ի</i>	<i>-ի</i>	of/to
<i>-ից</i>	<i>-its</i>	from
<i>-ով</i>	<i>-ov</i>	with/by
<i>-ում</i>	<i>-um</i>	in/at

hayereni adjective	<i>-ի</i>	<i>of/to</i> the Armenian language Հայերենի դասագիրք
hayerenits adverb	<i>-ից</i>	translated <i>from</i> the Armenian language հայերենից թարգմանված
hayerenov adverb	<i>-ով</i>	explain <i>by means of</i> the Armenian language հայերենով բացատրել
hayerenum adverb	<i>-ում</i>	there are <i>in</i> the Armenian language . . . հայերենում կա . . .

Vocabulary

Fruits

խնձոր	khndzor	apple
ծիրան	tsiran	apricot
տանձ	tandz	pear
դեղձ	dekhts	peach
նուռ	nur	pomegranate
խաղող	khaghogh	grapes

Drinks

կաթ	kat	milk
սառույց	saruyts	ice
գինի	gini	wine
սուրճ	surch	coffee
հյութ	hyut	juice
գարեջուր	garejur	beer

Basic Foods

աղ	agh	salt
պղպեղ	pkh-peggh	pepper
շաքար	shakar	sugar
սոխ	sokh	onion
սխտոր	skh-tor	garlic
կաղամբ	kaghamb	cabbage

In the city

անկյուն	ankyun	corner
հրապարակ	hraparak	square
այգի	aygi	park
սրճարան	sr-charan	cafe
թանգարան	tangaran	museum
արձան	ardzan	statue

Dialogue - How old are you?

Քանի՞ տարեկան ես:

How old are you?

kani tarekan es:

Քսան տարեկան եմ, իսկ դո՞ւ:

I'm twenty, and you?

ksan tarekan em, isk du:

Քսանմեկ տարեկան եմ:

I'm twenty-one.

ksanmek tarekan em:

Ուսանո՞ղ ես:

Are you a student?

usanogh es:

Այո՛, ուսանող եմ:

Yes, I'm a student.

ayo, usanogh em:

Ո՞ր տեղ ես սովորում:

Where do you study?

vortegh es sovorum:

Ամերիկայում՝ համալսարանում:

In America at a university.

amerikayum` hamalsaranum:

Իսկ ես արդեն աշխատում եմ:

And I'm already working.

isk es arten ashkhatum em:

Conversation - Where are you from?

Որտեղի՞ց ես:

Where are you from?

vorteghits es:

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներից: I'm from the US.

amerikayi miatsyal nahangnerits:

Իսկ ես Հայաստանից եմ՝ Երևան
քաղաքից: And I'm from Armenia, from the city of
Yerevan.

isk yes hayastanits em ` yerevan kaghakits:

Հայաստանով հիացած եմ: Գնանք, նստենք,
զրուցենք: I'm thrilled with Armenia. Let's go, sit down
and chat.

hayastanov hiatsats em: gnank, nstenk,
zrutsenk:

(Սրճարանում) Սուրճ ուզո՞ւմ ես: Ինչպե՞ս
ես խմում: (in a cafe) Do you want some coffee? How do
you take it?

(srcharanum) surch uzum es: inchpes es
khmum:

Շաքարով եւ կաթով: With sugar and milk.

shakarov yev katov:

Իսկ ինձ ծիրանի հյութ՝ սառույցով: And for me, apricot juice, with ice.

isk indz tsirani hyut ` saruytsov:

Հայաստանի ծիրանն ուրիշ է:
Հայաստանում արժե ծիրան ուտել: Armenian apricots are exceptional. It's worth
eating apricots in Armenia.

hayastani tsirann urish e: hayastanum arzhe
tsiran utel:

Lori

3.1 Pronouns

Pronouns are words that take the place of nouns. Instead of saying *Aram plays chess*, we can say, *He plays chess*. *He* is a pronoun. Although there are a variety of pronouns, their total number is under 150 different words. While there are patterns in their forms, it is usually easiest just to treat them as if they were separate vocabulary items.

3.2 I, my ...

էս yes	<i>I</i>	իմ im	<i>my</i>
դու du	<i>you (sg)</i>	քո ko	<i>your (sg)</i>
նա na	<i>s/he</i>	նրա nra	<i>his/her</i>
դա da	<i>it</i>	դրա dra	<i>its</i>
մենք menk	<i>we</i>	մեր mer	<i>our</i>
դուք duk	<i>you (pl)</i>	ձեր dzer	<i>your (pl)</i>
նրանք nrank	<i>they</i>	նրանց nrants	<i>their</i>

3.3 Two ways of saying, *my* and *your*

There are two ways of saying *my book*: գիրքu *girk-s* or իմ գիրքը *im girke* (literally, *the book of me*). The second places more emphasis on the *my*.

	More Emphatic	
անուն <u>u</u> <i>anun-s</i>	իմ անուն <u>ը</u> <i>im anun e</i>	my name
անուն <u>դ</u> <i>anun-t*</i>	քո անուն <u>ը</u> <i>ko anun e</i>	your name

*although written դ *-d*, this suffix is often pronounced *-t*.

For Grammarians:

The suffixes *-u -s* and *-դ -t* are usually only used with the base form and after the *-ի -i* suffixed form. Otherwise, *my* and *your* are expressed with *իմ im* and *քո ko*.

գիրքu *my* book
գրքիմ *of my* book

but

իմ գրքից *from my* book
իմ գրքով *with my* book
իմ գրքում *in my* book

3.4 The house of us = our house

The special suffixes *-u -s* and *-դ -t* are only used for *my* and *your (sg)*. For all the rest, we use the ending *ը -e*.

նրա տուն <u>ը</u> <i>nra tun e</i>	մեր տուն <u>ը</u> <i>mer tun e</i>	ձեր տուն <u>ը</u> <i>dzer tun e</i>	նրանց տուն <u>ը</u> <i>nrants tun e</i>
---------------------------------------	---------------------------------------	--	--

Style Note:

ը => **ն** always after, and usually before vowels

ե => **ն**

As in English, where *a* is replaced by *an* before vowels, in Armenian, the suffix **-ը -e**, which means *the* is replaced by **-ն -n**, always after and often before vowels.

Եկեղեցի**ն**
the church

մեր ընկեր**ն** էլ
our friend also

3.5 Proper Names: The Aram, The Anna

In Armenian, we say *My name is Aram* Անունս Արամ է *anun-s aram e*, but Արամը տանը չէ *aram dane che*: (literally - The *Aram is not home*). Անին տանը չէ: *ani-n dane che*: (literally - The *Ani is not home* - note that the suffix **-ը -e** became **-ն -n** after the vowel at the end of *Ani*).

For Grammarians:

Actually, the suffix was **-n** in Classical Armenian, and later the **-n** was dropped, but the **-e** remained. This was part of a three-fold distinction in Armenian that still exists in part in English:

this = the one by me **-u -s**

that = the one by you **-դ -t**

yo**n** = the one by him/her **-ն -n**

Vocabulary

Colors

նարնջագույն	nar-njaguyn	orange
	manushakagu	
մանուշակագույն	yn	purple
	shakanakaguy	
շագանակագույն	n	brown
դրոշ	d-rosh	flag
նսկի	voski	gold
զանգ	zang	bell
կարմիր	karmir	red
դեղին	deghin	yellow
կապույտ	kapuyt	blue

Family

մայր	mayr	mother
հայր	hayr	father
տղա	t-gha	son
սղջիկ	akhchik	daughter
եղբայր	yekhpayr	brother
քույր	kuyr	sister

Clothes

շապիկ	shapik	shirt
-------	--------	-------

կանաչ	kanach	green	շալվար	shalvar	pants
սև	sev	black	գլխարկ	gl-khark	hat
սպիտակ	spitak	white	կոշիկ	koshik	shoes
			գոտի	goti	belt
			գուլպա	gulpa	socks

Dialogue - What time is it?

Ժամը քանի՞ սն է:
zhame kanisn e:

What time is it?

Ժամը յոթն է:
zhame yotn e:

It's seven o'clock.

Արդեն ուշանում ենք:
arten ushanum enk:

We're late.

Ո՛չ, համերգը սկսվում է ժամը ութին:
voch, hamerke sksvum e zhame utin:

The concert starts at eight.

Ուրեմն կհասցնենք:
uremn khastsnenk:

We'll still make it.

Իսկ ե՞րբ է վերջանում համերգը:
isk yerp e verchanum hamerke:

And when does the concert end?

Ժամը տասին տասնհինգ պակաս:
zhame tasin tashhing pakas:

It ends at quarter to ten.

Շատ լավ, ես այսօր դեռ շատ անելիքներ ունեմ:
shat lav, yes aysor der shat anelikner unem:

Okay, I still have a lot to do today.

Conversation - Family photo

Այս նկարում մեր ընտանիքն է:

This is our family in this picture.

ays nkarum mer entanikn e:

Կապույտ շապիկով մարդը քո հայրը չէ՞ : Isn't the man wearing the blue shirt your father?
kapuyt shapikov marte ko hayre che:

Այո՛ , հայրս է: Իսկ սա հորեղբայրս է: Yes, that's my father. And this is my uncle.
ayo, hayrs e: isk sa horekhpays e:

Իսկ սեւ գլխարկով, մանուշակագույն
հագուստով կինը ո՞վ է: Մա՞յրդ է: And who's the woman with the black hat and
isk sev glkharkov, manushakaguyn hagustov kine purple dress? Is it your mother?
ov e: mayrd e:

Այո՛ , իմ մայրն է: Yes, it's my mother.
ayo, im mayrn e:

Իսկ կարմիր կոշիկներով աղջիկը քո քո՞ւյրն
է: And is the girl in the red shoes your sister?
isk karmir koshiknerov aghjike ko kuyrn e:

Այո՛ , քույրս է՝ փոքր ժամանակ: Yes, that's my sister, when she was little.
ayo, kuys e՝ pokr zhamanak:

Ձեր ընտանիքը ծիածանին չի զիջում: A rainbow has nothing over your family.
dzer entanike tsiatsanin chi zijum:

Tavush

4.1 I was, you were . . .

The verb *to be* in the past tense, *I was, you were* is as follows:

I was	تھ ei	We were	تھۇپەink
You were	تھپ eir	You were	تھپ eik
He/she/it was	تپ er	They were	تھۇ ein

As in the present, the root is *e* and the suffixes are distinct for each subject pronoun.

4.2 I had, I knew, there was

I had	نۇتھ unei	We had	نۇتھۇپ uneink
You knew	قھنۇتھپ giteir	You knew	قھنۇتھپ giteik
There was	لۇپ kar	There were	لۇپھۇ kayin

For Grammarians:

While the endings are the same, the *-e-* sound in the past is written with *-ت-*, for all verbs, except the verb *to be*.

4.3 I was writing, reading, speaking

գրում grum	էի ei	<i>I was</i> writing
	էինք eink	<i>We were</i> writing
կարդում kartum	էիր eir	<i>You (sg) were</i> reading
	էիք eik	<i>You (pl) were</i> reading
խոսում khosum	էր er	<i>S/he/it was</i> speaking
	էին ein	<i>They were</i> speaking

As in the present, the negative and question forms are usually inverted:

I was writing, I used to write - գրում էի

I wasn't writing - չէի գրում

What *were you* writing? ի՞նչ էիր գրում:

4.4 Summary of verb suffixes

	Present	Past
I	-մ -m	-ի -i
you	-ս -s	-իր -ir
s/he/it	- -	-ր -r
we	-նք -nk	-ինք -ink
you	-ք -k	-իք -ik
they	-ն -n	-ին -in
to X	-լ -l	

Congratulations! You have learned more than half of the verb endings in Armenian.

Vocabulary

Family

տատ	tat	grandmother
պապ	pap	grandfather
թոռ	tor	grandchild
ծնողներ	ts-noghner	parents
կենաց	kenats	toast (drink)

In the city

փողոց	poghots	street
հիվանդանոց	hivandanots	hospital
ռեստորան	restoran	restaurant
խանութ	khanut	store
շուկա	shuka	market

նվեր	n-ver	gift	խաչմերուկ	khachmeruk	intersection
------	-------	------	-----------	------------	--------------

Seasons

ամառ	amar	summer
գարուն	garun	spring
ձմեռ	dzmer	winter
աշուն	ashun	fall
օրացույց	oratsuyts	calendar
ժամացույց	zhamatsuyts	clock

Directionals

արևելք	arevelk	east
արևմուտք	arevmutk	west
հյուսիս	hyusis	north
հարավ	harav	south
քաղաք	kaghak	city
գյուղ	gyugh	village

Dialogue - What's the weather?

Այսօր ի՞նչ եղանակ է սպասվում: What's the weather supposed be like today?
 aysor inch yeghanak e spasvum:

Անձրեային: Rainy.
 andzrevayin:

Էլի՞ անձրեային, բայց չէ՞ որ վաղ առավոտից անձրեում է: Rain again, but it's been raining since early this morning.
 eli andzrevayí n, bayts che vor vagh aravotits andzrevum e:

Ռադիոն է հայտնել, որ անձրե է գալու: The radio reports rain on the way.
 radion e haytnel, vor andzrev e galu:

Երկու օր առաջ եմ եկել եւ ամբողջ ժամանակ անձրե է գալիս: I came two days ago and it has rained the entire time.
 yerku or arach em yekel yev amboghj zhamanak andzrev e galis:

Երբեք չես իմանա, թե ինչ եղանակ կլինի: You never know what the weather will be.
 yerpek ches imana, te inch yeghanak klini:

Բայց նորի՞ց անձրե: But rain again?
 bayts norits andzrev:

Այո՛, աշունն այդպիսին է: Yes, the fall is like that.
 ayo, ashunn aydpisin e:

Conversation - Where were you?

Ո՞ւր էիր: Մենք քեզ երեկ էինք սպասում: Where were you? We were expecting you yesterday.
 ur eir: menk kez yerek eink spasum:

Շատ զբաղված էի, գործ էի անում: I was very busy. I had a lot of work.
 shat zbaghvats ei, gorts ei anum:

<p>Ձանգում էինք, զանգում էինք, պատասխան չկար: zangum eink, zangum eink, pataskhan chkar:</p>	<p>We called and called, but there wasn't any answer.</p>
<p>Մեր հեռախոսը չէր աշխատում: Վերանորոգում էին: mer herakhose cher ashkhatum: veranorogum ein:</p>	<p>Our phone was out of order. They were repairing it.</p>
<p>Իսկ Արամն ո՞ւր էր: isk aramn ur er:</p>	<p>And where was Aram?</p>
<p>Լավ չէր զգում: lav cher zgum:</p>	<p>He wasn't feeling well.</p>
<p>Ի դեպ հիվանդանոցը որտե՞ղ է: i dep`hivandanotse vortegh e:</p>	<p>By the way, where's the hospital?</p>
<p>Քաղաքի հարավ արևելյան մասում: kaghaki haraf-arevelyan masum:</p>	<p>It's in the south-east of the city.</p>

Kotayk

5.1 The suffix *-i* = 's or of or to

In Armenian as in English, we can say *her work* or if we want to be specific, instead of the adjective *her*, if *her* refers to a *student*, we say, *a student's work* or *the work of a student*. In English we turn the noun *student* into an adjective *student's* by adding 's or using the helping word *of*. In Armenian we do this usually by adding an *-ի -i*.

ուսանող <i>ի</i> գործը	the work <i>of</i> a student
usanogh <i>i</i> gordze	(a student 's work)

When we refer to a specific person, we can add one of the articles, *-ու -s*, or *-ի -t*, so for example:

բարեկամ <i>ի</i> սուրբ barekam <i>ի</i> tune	my friend 's (relative 's) house
բարեկամ <i>ի</i> սուրբ barekam <i>ի</i> tune	your friend 's (relative 's) house
Արամ <i>ի</i> տունը Aram <i>ի</i> tune	Aram 's house

Usually, when the suffix *-ի -i* means *to*, we add *-ւ -n*.

Արամ <i>ին</i> տուր Aram <i>in</i> tur	Give (it) <i>to</i> Aram
--	--------------------------

5.2 Fancy Forms *-utyán, -u*

In English virtually all nouns are transformed into this kind of adjective by adding the same suffix *-'s*.

In Armenian there are 2 other endings that are common and productive, and about 50 exceptions, which need to be learned through practice.

In most instances, the **-ի -i** suffix can be used and will be understood, but proper usage requires learning the other endings.

Virtually all plurals take the **-ի -i** suffix.

Style Note:

There are only 4-5 common exceptions in the plural. These use the elegant form **-ts** from Classical Armenian.

Armenian	Transliteration	Meaning
հայր g	hayo ts	Armenian s'
կանան g	kanan ts	women 's
տիկնան g	tiknan ts	women 's , ladies s'
մարդկան g	martkan ts	people 's , men 's

5.2.1 **-ույն** => **-ւան**
-utyun => **-utyan**

There are thousands of words, including new words being created every day, that end in **-utyun**. This is the equivalent of English **-tion** and is used to make abstract nouns.

գրական grakan literary	գրական ույն grakan utyun literature
պատում patum story	պատմ ույն patm utyun history
պետ pet chief, head	պետ ույն pet utyun state հանրապետ ույն hanrapetutyun

	republic
հայ hay	հայ <i>ույթուն</i> hay <i>utyun</i>
Armenian person	Armenian people

For Grammarians:

Instead of saying: գրականությունի դասը *grakanutyuni dase*,

We say գրականության դասը *grakanutyanyan tase*

which means *literature class* or *the class of literature*.

Note that all nouns in *-ույթուն* *-utyun* follow this pattern.

5.2.2 -ու -ու

The *-ու* *-u* ending is used to modify verbs as well as words already ending in *-ի* *-i*.

խաղալ <i>ու</i> ժամանակ	time <i>to</i> play
khaghala <i>u</i> zhamanak	(for all verbs/infinitives used as nouns)
եկեղեցի <i>ի</i>	church (base form)
yekeghets <i>i</i>	
եկեղեցու բակը	courtyard <i>of</i> the church
yekeghets <i>u</i> bake	
ամերիկացի <i>ի</i>	American (base form)
amerikats <i>i</i>	
ամերիկացու	<i>of</i> an American
amerikats <i>u</i>	

Style Note:

To avoid two *-ի* endings in a row, we use the ending *-ու*.

About 20 short words take **-nl -u**, the most common of which are:

base form	of, to, 's form	meaning
Աստված astvats	Աստծ nl ast-ts u	God
մարդ mart	մարդ nl mart u	man
հոգի hoki	հոգ nl hok u	soul
որդի vorti	որդ nl vort u	son
քեռի keri	քեռ nl ker u	uncle (maternal)
ապակի apaki	ապակ nl apak u	glass
այգի aygi	այգ nl ayg u	orchard, park
ամուսին amusin	ամուսն nl amusn u	husband, spouse
ձի dzi	ձի nl dzi u	horse

5.3 More Fancy Forms

There are about 40 common words that have special endings, instead of **-i**. You will learn them through practice. Below is a list of the most common of them.

5.3.1 Family and Friends - always complicated:

These **seven** words and all their compounds.

*-ng -och	base form	of, to, 's form	base meaning
1.	քույր kuyr	քր ng kr och	sister
2.	կին kin	կն ng kn och	woman/wife
3.	ընկեր enker	ընկեր ng enker och	friend, companion

4.	տէր ter	տիրոջ tir och	lord, owner
----	------------	-------------------------	-------------

*Note: Although written –oj, this ending is pronounced –och.

-n-	base form	of, to, 's form	base meaning
-o-			
5.	հայր	հոր	father
6.	մայր	մոր	mother
7.	եղբայր	եղբոր	brother

for example, մորս քրոջ սունը *my aunt's house* - The house *of the sister* of my mother.

5.3.2 -a, -an -u, -un = of, to, 's

for about 15 common nouns and all process nouns in -ում -um

-a, -	base form	of, to, 's form	base meaning
an -			
u -			
un -			
8.	- ում nouns		
	ուսում	ուսման	education
	սում	սման	
	զարգացում	զարգացման	development
	զարգացում	զարգացման	
9.	աղջիկ akhchik	աղջկա akhchik a	girl, daughter

10.	տ <i>ու</i> ն t <i>u</i> n	տ <i>ա</i> ն t <i>a</i> n	house
11	շ <i>ու</i> ն sh <i>u</i> n	շ <i>ա</i> ն sh <i>a</i> n	dog
12	արյ <i>ու</i> ն ary <i>u</i> n	արյ <i>ա</i> ն ary <i>a</i> n	blood
13	ան <i>ու</i> ն anun	ան <i>վ</i> ան an <i>v</i> an	name
14	դուր dur	դր <i>ա</i> ն dr <i>a</i> n	door
15	նուր nur	նր <i>ա</i> ն nr <i>a</i> n	pomegranate
16	լեռ ler	լր <i>ա</i> ն lr <i>a</i> n	mountain
17	թոր tor	թր <i>ա</i> ն tr <i>a</i> n	grandchild
18	ծնունդ tsnund	ծննդ <i>յան</i> tsnnd <i>yan</i>	birth
19	երեկո yereko	երեկո <i>յան</i> yereko <i>yan</i>	evening
20	արավոտ aravot	արավոտ <i>յան</i> aravot <i>yan</i>	morning
21	մանուկ manuk	մանկ <i>ան</i> mank <i>a</i> n	child

22	մուկ muk	մկ <i>ան</i> mk <i>an</i>	mouse
23	ձուկ dzuk	ձկ <i>ան</i> dzk <i>an</i>	fish
24	ձմեռ dzmer	ձմռ <i>ան</i> dzmr <i>an</i>	winter
25	ամառ amar	ամռ <i>ան</i> amr <i>an</i>	summer
26	գարուն garun	գարն <i>ան</i> garn <i>an</i>	spring
27	աշուն ashun	աշն <i>ան</i> ashn <i>an</i>	fall

5.3.3 Nouns of Time -va վա

Some of these words also take the -ի -i ending.

27	ժամ zham	ժամ <i>վա</i> zham <i>va</i>	fall
28	օր or	օր <i>վա</i> or <i>va</i>	day
29	վաղ vagh	վաղ <i>վա</i> vagh <i>va</i>	
30	երեկ yerek	երեկ <i>վա</i> yerek <i>va</i>	yesterday
31	շաբաթ shapat	շաբաթ <i>վա</i> shapat <i>va</i>	Saturday
32	ամիս amis	ամս <i>վա</i> ams <i>va</i>	month
33	տարի tari	տար <i>վա</i> tar <i>va</i>	year
34	րոպե rope	րոպե <i>վա</i> rope <i>va</i>	minute
35	ժամանակ zhamanak	ժամանակ <i>վա</i> zhamanak <i>va</i>	time
36	անգամ ankam	անգամ <i>վա</i> ankam <i>va</i>	time (once, twice, etc.)
37	գիշեր gisher	գիշեր <i>վա</i> gisher <i>va</i>	night
38	ցերեկ tserek	ցերեկ <i>վա</i> tserek <i>va</i>	daytime

39	մահ* mah	մահ <i>վան</i> mah <i>van</i>	death
40	ձմեռ** dzmer	ձմեռ <i>վա</i> dzmer <i>va</i>	winter
41	ամառ** amar	ամառ <i>վա</i> amar <i>va</i>	summer

*also follow *-u* pattern, such as մահու

**also follow *-a, -an* pattern

5.4 Top 12 Connecting Words

Just as in English we cannot say, **with I*, but instead say *with me*, so in Armenian, we cannot say, *Արամ հետ *Aram het*, but say instead Արամի հետ *Arami het*.

1	___ <i>հետ</i> ___ <i>het</i>	with
2	___ <i>համար</i> ___ <i>hamar</i>	for
3	___ <i>մասին</i> ___ <i>masin</i>	about
4	___ <i>առջև</i> ___ <i>archev</i>	in front of
5	___ <i>ետև</i> ___ <i>yetev</i>	behind
6	___ <i>վրա</i> ___ <i>vra</i>	on top of
7	___ <i>տակ</i> ___ <i>tak</i>	under
8	___ <i>մեջ</i> ___ <i>mech</i>	in
9	___ <i>մեջտեղը</i> ___ <i>mechteghe</i>	in the middle of
10	___ <i>կողքը</i> ___ <i>koghke</i>	next to
11	___ <i>դիմաց</i> ___ <i>dimats</i>	across from, opposite
12	<i>անանց</i> ___ <i>arants</i> ___	without

For Grammarians:

1. Since these connectors almost all come *after* the main word, they are called *post*positions (instead of *pre*positions).
2. They almost all take the **-ի** *-i* suffixed form of the base word.
3. The most common *pre*position is *arants* **առանց** meaning *without*.

սուրճ **առանց շաքարի**
surch *arants shakari*
coffee *without sugar*

4. For most connectors (except **առանց** *arants*) **me, you, us**, are expressed with the possessive adjectives: **իմ** *im*, **քո** *ko*, **մեր** *mer*, **ձեր** *dzer*. e.g., **քո մասին** *ko masin* about you.

With **առանց** *arants*, and often with **հետ** *het* and **համար** *hamar*, **me, you, us** are expressed with **ինձ** *indz* **me**, **քեզ** *kez* **you**, **մեզ** *mez* **us**, **ձեզ** *dzez* **you (pl)**.

Vocabulary

In the city

կանգառ	kangar	station
քարտեզ	kartez	map
մեքենա	mekena	car
հեծանիվ	hetsaniv	bicycle
տուն	tun	house
հասցե	has-tse	address

Directionals

վրա	vra	on
տակ	tak	under
ետեւ	yetev	behind
դիմաց	dimats	in front
աջ	ach	right
ձախ	dzakh	left

House

խոհանոց	khohanots	kitchen
դուռ	dur	door
բաղնիք	baghnik	bathroom
լուսամուտ	lusamut	window
լույս	luys	light
բանալի	banali	key
շիշ	shish	bottle
տոպրակ	toprak	bag
աման	aman	bowl
պահարան	paharan	closet
կախիչ	kakhich	hanger
պատ	pat	wall

Dialogue - Ordering a taxi

Ես ուզում եմ տաքսի պատվիրել:
yes uzum em taksi patvirel:

I want to order a taxi.

Ուր եք ուզում գնալ:
ur ek uzum gnal:

Where do you want to go?

Մաշտոցի պողոտայից Կոմիտաս:
mashtotsi poghotayits komitas:

From Mashtots Ave. to Komitas Ave.

Տաքսին հինգ րոպեից կլինի:
taksin hing ropeits klini:

The taxi will be there in 5 minutes.

Ասե՛ք ձեր հեռախոսի համարը ու հասցեն:
asek dzer herakhosi hamare u hastsen:

What's your phone number and address?

(Քիչ անց) Տաքսի պատվիրե՞լ եք:
(kich ants) taksi patvirel ek:

(a bit later) Have you ordered a taxi?

Այո՛: Ինձ տարե՛ք շուկայի մոտ:
ayo: indz tarek shukayi mot:

Yes. Take me to the market.

Ինչքա՞ն պետք է վճարեմ:
inchkan petk e vcharem:

How much do I owe?

Conversation - Let's go to the museum

Այսօր ուզում եմ գնալ պատմության
թանգարան:
aysor uzum em gnal patmutyan tangaran:

I want to go to the history museum today.

Լավ գաղափար է: Բաֆֆուն նվիրված
ցուցահանդես է բացվել:
lav gaghapar e: raffun nvirvats tsutsahandes e
batsvel:

It's a good idea. An exhibit on Raffi has
opened.

Բաֆֆին՝ հայության ամենասիրված
գրողներից է:
raffin` hayutyany amenasirvats groghnerits e:

Raffi is one of the best loved Armenian writers.

Ընկերոջս հետ գնա՝ ամերիկացի է:
enkerojis het gna` amerikatsi e:

Go with my friend, she's American.

Ամերիկացու համար շատ հետաքրքիր
կլինի:
amerikatsu hamar shat hetakrkir klini:

It should be very interesting for an American.

Այսօր նաև դասախոսություն կա եկեղեցու
մասին:
aysor naev dasakhosutyun ka yekeghetsu
masin:

Today there's also a lecture about the church.

Դա ե՞րբ է: Օրվա երկրորդ կեսի՞ն:
da yerp e: orva yerkrort kesin:

When is that? In the afternoon?

Մեկ ժամվա գործ ունեմ, հանդիպենք այգու
դիմաց:
mek zhamva gorts unem, handipenk aygu
dimats:

I have an hour's work, then let's meet across
from the park.

Gegharkunik

6.1 Giving orders and requests

Do this! Don't do that!

In English we use the basic form of the verb for commands. *Wait! Read this!*

In Armenian, we use a special form of the verb for commands.

	infinitive	singular	plural	meaning
1.	սպասել spas <i>el</i>	սպասիր spas <i>ir</i>	սպասեք* spas <i>ek</i>	wait
2.	կարդալ kartal	կարդա karta	կարդացեք kartatsek	read
3.	վերցնել vertsnel	վերցրու vertsru	վերցրեք vertsrek	get
4.	մոտենալ mote <i>nal</i>	մոտենիր mote <i>tsir</i>	մոտենեք mote <i>tsek</i>	approach

*also սպասեցեք

The vast majority of verbs follow one of the four patterns above. For example,

	infinitive	singular	plural	meaning
1.	նայել nay <i>el</i>	նայիր nay <i>ir</i>	նայեցեք nayetsek	look
2.	գնալ gnal	գնա gna	գնացեք gnatsek	go
3.	միացնել mia <i>tsnel</i>	միացրու mia <i>tsru</i>	միացրեք mia <i>tsrek</i>	turn on, connect
4.	իմանալ ima <i>nal</i>	իմանիր ima <i>tsir</i>	իմանեք ima <i>tsek</i>	find out

There are about 25 exceptions, which are so common you'll learn them by hearing them day in and day out:

	infinitive	singular	plural	meaning
1.	ելնել yel <i>nel</i>	ելիր yel <i>ir</i>	ելեք yelek	get up
2.	իջնել ich <i>nel</i>	իջիր ich <i>ir</i>	իջեք ich <i>ek</i>	get down
3.	մտնել	մտիր	մտեք	enter

	mt <i>nel</i>	mt <i>ir</i>	mt <i>ek</i>	
4.	զտ <i>նել</i> gt <i>nel</i>	զտ <i>իր</i> gt <i>ir</i>	զտ <i>եք</i> gt <i>ek</i>	find
5.	անց <i>նել</i> ants <i>nel</i>	անց <i>իր</i> ants <i>ir</i>	անց <i>եք</i> ants <i>ek</i>	pass
6.	հագ <i>նել</i> hak <i>nel</i>	հագ <i>իր</i> hak <i>ir</i>	հագ <i>եք</i> hak <i>ek</i>	put on, wear
7.	փախ <i>չել</i> pakh <i>chel</i>	փախ <i>իր</i> pakh <i>ir</i>	փախ <i>եք</i> pakh <i>ek</i>	run away
8.	թռ <i>չել</i> tr <i>chel</i>	թռ <i>իր</i> tr <i>ir</i>	թռ <i>եք</i> tr <i>ek</i>	fly
9.	աս <i>ել</i> as <i>el</i>	աս <i>ա</i> as <i>a</i>	աս <i>եք</i> as <i>ek</i>	say
10.	անել an <i>el</i>	ար <i>ա</i> ar <i>a</i>	ար <i>եք</i> ar <i>ek</i>	do
11.	ուտ <i>ել</i> ut <i>el</i>	կեր ker	կեր <i>եք</i> ker <i>ek</i>	eat
12.	տալ tal	տուր tur	տվ <i>եք</i> tv <i>ek</i>	give
13.	գալ gal	արի ari	եկ <i>եք</i> yek <i>ek</i>	come
14.	դնել dnel	դիր dir	դր <i>եք</i> dr <i>ek</i>	put
15.	տանել tanel	տար tar	տար <i>եք</i> tar <i>ek</i>	take away
16.	լինել linel	եղ <i>իր</i> yegh <i>ir</i>	եղ <i>եք</i> yegh <i>ek</i>	be
17.	առ <i>նել</i>	առ	առ <i>եք</i>	take

	ar <i>nel</i>	ar	ar <i>ek</i>	
18.	թող <i>նել</i> togh <i>nel</i>	թող togh	թող <i>եք</i> togh <i>ek</i>	let
19.	տես <i>նել</i> tes <i>nel</i>	տես tes	տես <i>եք</i> tes <i>ek</i>	see
20.	բեր <i>ել</i> ber <i>el</i>	բեր ber	բեր <i>եք</i> ber <i>ek</i>	bring
21.	վեր կեն <i>նալ</i> ver ke <i>nal</i>	վեր կաց ver kats	վեր կաց <i>եք</i> ver kats <i>ek</i>	get up
22.	դարն <i>ալ</i> dar <i>nal</i>	դարձ <i>իր</i> darts <i>ir</i>	դարձ <i>եք</i> darts <i>ek</i>	turn
23.	լվա <i>նալ</i> lva <i>nal</i>	լվա lva	լվա <i>ցեք</i> lva <i>tsek</i>	wash

For Grammarians:

Armenian actually has very few irregular verbs. There are a number of verbs that have an -*n*- suffix, which was a present tense marker in Indo-European, but is dropped in non-present tense forms. For example, *think/thought, bring/brought*.

6.2 Don't do this, Don't do that!

Instead of the **չ** *ch*-prefix, for commands, we express not with a special word **վի** *mi*.

գնա gna	go (sg)	վի գնա <i>mi</i> gna	<i>don't</i> go
խոսիր khosir	speak (sg)	վի խոսիր <i>mi</i> khosir	<i>don't</i> speak
ասացեք asatsek	say (pl)	վի ասացեք <i>mi</i> asatsek	<i>don't</i> say anything

Style Note:

You'll hear a number of variations on these commands, e.g., **վի խոսեք** *mi khosek*, **վի ասեք** *mi asek*, instead of **վի խոսեցեք** *mi khosetsek*, **վի ասացեք** *mi asatsek*. These variations are generally acceptable.

6.3 Me, you, him, her, it, us, you, them

The usual forms for these are

me	ինձ <i>indz</i>
you	քեզ <i>kez</i>
him	նրան <i>nran</i>
her	նրան <i>nran</i>
it	նա, դրա <i>da, dra</i>
us	մեզ <i>mez</i>
you (pl)	ձեզ <i>dzez</i>
them (pl)	նրանց <i>nrants</i>

Actually the only new forms here are **ինձ** *indz*, **քեզ** *kez*, **մեզ** *mez*, **ձեզ** *dzez*. The rest you've learned as *his*, *her*, *its*, and *their*.

Wait *for me* downstairs.

Ինձ ներքեւ սպասիր:

indz nerkev spasir:

Vocabulary

Office

գրիչ	grich	pen
մատիտ	matit	pencil
թուղթ	tukht	paper
հեռախոս	herakhos	phone
նամակ	namak	letter
համար	hamar	phone #

House

աղբ	akhp	trash
աղբաման	akhpaman	trash can
դեղ	degh	medicine
ջուր	jur	water
օճառ	ochar	soap
լուցկի	lutski	matches

Living Room

սեղան	seghan	table
աթոռ	ator	chair
հեռուստացույց	herustatsuyts	TV
մատիտ	matit	picture
գորգ	gorg	rug
հայելի	hayeli	mirror

Table Setting

դանակ	danak	knife
գդալ	gtal	spoon
պատառաքաղ	patarakagh	fork
ափսե	apse	plate
բաժակ	bazhak	glass
անձեռոցիկ	andzerotsik	napikin

Dialogue - My computer is broken!

Ի՞նչ է պատահել:

What happened?

inch e patahel:

Իմ համակարգիչը փչացել է: Կարո՞ղ եք
ինձ օգնել:
im hamakargiche pchatsel e: karogh ek indz
oknel:

My computer doesn't work. Could you help
me?

Ես համակարգչից օգտվել չգիտեմ:

I don't know how to use a computer.

yes hamakargchits ogtvel chgitem:

Իսկ կարո՞ղ եք խորհուրդ տալ:

And can you give me some advice?

isk karogh ek khorhurd tal:

Դուք կարող եք մասնագետ կանչել:

You can call a specialist.

duk karogh ek masnaget kanchel:

Դա ինձ վրա թա՞նկ կնստի:

Will it cost me much?

da indz vra tank knsti:

Ո՞չ, մոտ 20 դոլար:

No, about 20 dollars.

voch, mot 20 dolar:

Լավ, դա այնքան էլ թանկ չէ:

Okay, it's not that expensive.

lav, da aydkan el tank che:

Conversation - Looking for papers

<p>Պրն. Կարապետյան, դուք իմ փաստաթղթերը չե՞ք տեսել: Paron karapetyan, duk im pastatghtere chek tesel:</p>	<p>Mr. Karapetyan, haven't you seen my documents?</p>
<p>Ո՛չ, քո սեղանի վրա նայիր: voch, ko seghani vra nayir:</p>	<p>No, look on your table.</p>
<p>Ես այդ գործի վրա աշխատել եմ երեք օր: yes ayd gortsi vra ashkhatel em yerek or:</p>	<p>I've been working on that for three days.</p>
<p>Իսկապե՞ս, քարտուղարուհուն հարցրե՞լ ես: iskapes, kartugharuhun hartsrel es:</p>	<p>Really? Have you asked the secretary?</p>
<p>Բոլորին հարցրել եմ: Ամբողջ գրասենյակը, դարակներն ու պահարանները տակնուվրա եմ արել, բայց չեմ գտել ... bolorin hartsrel em: amboghj grasenyake, daraknern u paharannere taknuvra em arel, bayts chem gtel ...</p>	<p>I've asked everyone. I've turned the whole office - shelves and cabinets - upside down but I haven't found them.</p>
<p>Այդ դեպքում տնօրենի պահարանում պետք է փնտրել: ayd depkum tnoreni paharanum petk e pntrel:</p>	<p>In that case you should look in the director's cabinet.</p>
<p>Այստեղ գրիչներն ու մատիտներն են, այստեղ՝ նամակները, հայտարարությունները: aystegh grichnern u matitnern en, aystegh՝ namaknere, haytararutyunnere:</p>	<p>The pens and pencils are here, and the letters and forms are there.</p>
<p>(Քիչ անց) Ահա եւ իմ փաստաթղթերը: Գտա՛ ... (kich ants) aha yev im pastatghtere: gta՛ ...</p>	<p>(a bit later) Here are my documents! I found them...</p>

Artsakh

7. Completing the Verb

I see the house, but I don't see Aram.

Generally, in Armenian, we use the base form to complete the verb.

Տունը տեսնում եմ: tune tesnum em	I see the house.
Արամ <i>ին</i> չեմ տեսնում: aram <i>in</i> chem tesnum	I don't see Aram.

But for living things, we use usually the *-ին -in* form.

Some verbs take the *-ին -in* form for living and non-living objects. Often these can be paraphrased with *to* or *for*.

Ղպրոց <i>ին</i> մոտենում ենք: dprotso <i>in</i> motenum enk	We are approaching the school. (coming close <i>to</i>)
Գրք <i>ին</i> են նայում: grk <i>in</i> en nayum	They are looking <i>at</i> the book.

7.1 Future - What am I to do? (going to do?)

Armenian has a very easy future tense, formed by adding *-ու -u* to the *-լ -l* form (infinitive) of the verb, plus the verb *to be*.

գնալ <i>ու</i> gnal <i>u</i>	եմ em	I <i>will be</i> going
	ենք enk	We <i>will be</i> going
գրել <i>ու</i> grel <i>u</i>	ես es	You (sg.) <i>will be</i> writing
	եք ek	You (pl) <i>will be</i> writing
անել <i>ու</i> anel <i>u</i>	է e	He <i>will be</i> doing
	են en	They <i>will be</i> doing

As with the *-ing* present, the order is inverted for *questions* and *negative* sentences.

Այսօր <i>չեմ</i> գնալու: aysor <i>chem</i> gnalu	I will <i>not</i> (am not going to go) today.
Ի՞նչ <i>ես</i> անելու: inch <i>es</i> anelu	<i>What</i> are you going to do?

Vocabulary

Nature

քար	kar	rock
խոտ	khot	grass
շենք	shenk	building
անտառ	antar	forest
ծով	tsov	sea
գետ	get	river
անձրեւ	andzrev	rain
ձյուն	dzyun	snow
քամի	kami	wind
ցուրտ	tsurt	cold
շոգ	shok	hot
ամպ	amp	cloud
դաշտ	dasht	field
լեռ	ler	mountain
ծառ	tsar	tree
ձոր	dzor	valley
լիճ	lich	lake
ծաղիկ	tsaghik	flower

Time of Day

առավոտ	aravot	morning
երեկո	yereko	evening
կեսօր	kesor	noon
գիշեր	gisher	night
արեւ	arev	sun
լուսին	lusin	moon

Dialogue - On a minibus

Կներե՞ք, օպերա հասնո՞ւ է:

Excuse me, does it go as far as the opera?

knerek, opera hasnum e:

Ո՛չ: Ձեզ պետք է 98-ը: voch: dzez petk e 98-e:	No, you need number 98.
Որտեղի՞ց նստեմ: vorteghits nstem:	From where can I take it?
Դիմացի մայթից: dimatsi maytits:	From across the street.
Կներեք, օպերա հասնո՞ւմ է՞ք: knerek, opera hasnum ek:	Excuse me, do you go as far as the opera?
Այո՛: Երեք կանգառից: ayo: yerek kangarits:	Yes, after three stops.
Ինձ կասե՞ք երբ իջնեմ: indz kasek yerp ijnem:	Will you tell me when to get off?
Հաջորդ կանգառը ձերն է: պահեք: hajort kangare dzern e:	--Այստեղ --aystegh pahek: The next stop is yours. --Please stop here.

Conversation - Mountains, lakes, and forests

Հայաստանի բնությունը բազմազան է: Այստեղ բազմաթիվ լեռներ, ձորեր, լճեր եւ գետեր կան: hayastani bnutyune bazmazan e: aystegh bazmativ lerner, dzorer, lcher yev geter kan:	Armenia has a diverse natural environment. There are numerous mountains, valleys, lakes and rivers here.
Լավ կլինի, որ այս շոգ օրերն անցկացնենք բնության գրկում: lav klini, vor ays shok orern antskatsnenk bnutyanyan grkum:	It would be good if we spend these hot days in the country.
Համաձայն եմ: Ես առաջարկում եմ գնալ Մեանա լիճ: hamadzayn em: yes aracharkum em gnal sevana lich:	I agree. I suggest we go to Lake Sevan.

Շատ լավ: Այնտեղ բնությունը շատ գեղեցիկ է:
Լիճը շրջապատված է Գեղամա լեռներով, իսկ
թերակղզում պատմական վանք կա:

Very well. The nature is very beautiful there.
The lake is surrounded by the Geghama
Mountains, and there is a historic monastery
on the peninsula.

Իսկ եթե Ղարաբաղ գնայի՞նք: Միշտ երազել
եմ տեսնել Գանձասար վանքը:

And what if we go to Gharabagh. I have
always dreamt of seeing Gandzasar monastery.

isk yete gharabagh gnayink: misht yerazel em
tesnel gandzasar vanke:

Ղարաբաղը տեսնելու համար մի քանի օր է
հարկավոր: Այն բավական հեռու է Երևանից:

It takes several days to see Gharabagh. It's
quite far away from Yerevan.

gharabaghe tesnelu hamar mi kani or e harkavor:
ayn bavakan heru e yerevanits:

Ես պատրաստ եմ: Ճանապարհ ընկնենք հենց
վաղը:

I am ready. Let's set out first thing tomorrow.

yes patrast em: chanaparh enknenk hents vaghe:

Եկե՛ք սկսենք Սեւանից, հետո այցելենք
Ղարաբաղ:

Let's start from Sevan, then visit Gharabagh.

yekek sksenk sevanits, heto aytseleknk gharabagh:

Syunik

8. I wrote, I have written

Armenian has a number of past tenses. The most common is formed as follows:

գրել <i>grel</i> written	եմ em	ենք enk
կարդացել <i>kartatsel</i> read	ես es	եք ek
վերցրել <i>vertsrel</i> got	է e	են en
մոտեցել <i>motetsel</i> approached		

	Infinitive	Command Plural	Past Participle	
5.	սպասել <i>spasel</i>	սպասեք <i>spasek</i>	սպասել <i>spasel</i>	wait
6.	կարդալ <i>kartal</i>	կարդացեք <i>kartasek</i>	կարդացել <i>kartatsel</i>	read
7.	վերցնել <i>vertsnel</i>	վերցրեք <i>vertsrek</i>	վերցրել <i>vertsrel</i>	get
8.	մոտենալ <i>motenal</i>	մոտեցեք <i>motetsek</i>	մոտեցել <i>motetsel</i>	approach

The **-ել** *-el* past participle is based on the plural command, replacing the **-ք** *-k* with **-լ** *-l*. This rule applies to irregular verbs as well.

		Command Plural	Past Participle	
24.	ելնել <i>yelnel</i>	ելեք <i>yek</i>	ելել <i>yel</i>	get up
25.	իջնել <i>ichnel</i>	իջեք <i>ichek</i>	իջել <i>ichel</i>	come down
26.	մտնել <i>mtnel</i>	մտեք <i>mtek</i>	մտել <i>mtel</i>	enter

27.	գտ <i>նել</i> gt <i>nel</i>	գտե <i>ք</i> gt <i>ek</i>	գտ <i>ել</i> gt <i>el</i>	find
28.	անց <i>նել</i> ants <i>nel</i>	անցե <i>ք</i> ants <i>ek</i>	անց <i>ել</i> ants <i>el</i>	pass
29.	հաս <i>նել</i> has <i>nel</i>	հասե <i>ք</i> has <i>ek</i>	հաս <i>ել</i> has <i>el</i>	arrive
30.	պրծ <i>նել</i> prts <i>nel</i>	պրծե <i>ք</i> prts <i>ek</i>	պրծ <i>ել</i> prts <i>el</i>	run out
31.	հազ <i>նել</i> hak <i>nel</i>	հազե <i>ք</i> hak <i>ek</i>	հազ <i>ել</i> hak <i>el</i>	put on
32.	մեռ <i>նել</i> mer <i>nel</i>	մեռե <i>ք</i> mer <i>ek</i>	մեռ <i>ել</i> mer <i>el</i>	die
33.	փախ <i>չել</i> pakh <i>chel</i>	փախե <i>ք</i> pakh <i>ek</i>	փախ <i>ել</i> pakh <i>el</i>	run away
34.	թռ <i>չել</i> tr <i>chel</i>	թռե <i>ք</i> tr <i>ek</i>	թռ <i>ել</i> tr <i>el</i>	fly
35.	կոր <i>չել</i> kor <i>chel</i>	կորե <i>ք</i> kor <i>ek</i>	կոր <i>ել</i> kor <i>el</i>	get lost
36.	սառ <i>չել</i> sar <i>chel</i>	սառե <i>ք</i> sar <i>ek</i>	սառ <i>ել</i> sar <i>el</i>	freeze
37.	աս <i>ել</i> as <i>el</i>	ասե <i>ք</i> as <i>ek</i>	աս <i>ել</i> as <i>el</i>	say
38.	ան <i>ել</i> an <i>el</i>	արե <i>ք</i> ar <i>ek</i>	արե <i>լ</i> ar <i>el</i>	do
39.	ուտ <i>ել</i> utel	կերե <i>ք</i> ker <i>ek</i>	կեր <i>ել</i> ker <i>el</i>	eat
40.	տալ tal	տվե <i>ք</i> tv <i>ek</i>	տվ <i>ել</i> tv <i>el</i>	give

41.	գալ gal	եկ <i>էք</i> yek <i>ek</i>	եկ <i>ել</i> yek <i>el</i>	come
42.	դն <i>ել</i> dn <i>el</i>	դր <i>էք</i> dr <i>ek</i>	դր <i>ել</i> dr <i>el</i>	put
43.	տա <i>նել</i> tan <i>el</i>	տա <i>րէք</i> tar <i>ek</i>	տա <i>րել</i> tar <i>el</i>	take away
44.	լի <i>նել</i> li <i>nel</i>	եղ <i>էք</i> yegh <i>ek</i>	եղ <i>ել</i> yegh <i>el</i>	be
45.	առ <i>նել</i> ar <i>nel</i>	առ <i>էք</i> ar <i>ek</i>	առ <i>ել</i> ar <i>el</i>	take
46.	թող <i>նել</i> togh <i>nel</i>	թող <i>էք</i> togh <i>ek</i>	թող <i>ել</i> togh <i>el</i>	let
47.	տես <i>նել</i> tes <i>nel</i>	տես <i>էք</i> tes <i>ek</i>	տես <i>ել</i> tes <i>el</i>	see
48.	բեր <i>ել</i> ber <i>el</i>	բեր <i>էք</i> ber <i>ek</i>	բեր <i>ել</i> ber <i>el</i>	bring
49.	վեր կե <i>նալ</i> ver kenal	վեր կաց <i>էք</i> ver kats <i>ek</i>	վեր կաց <i>ել</i> ver kats <i>el</i>	get up
50.	դար <i>նալ</i> dar <i>nal</i>	դարձ <i>էք</i> dar <i>tsek</i>	դարձ <i>ել</i> dar <i>tsel</i>	turn
51.	լվանալ lva <i>nal</i>	լվացք lva <i>tsek</i>	լվացել lva <i>tsel</i>	wash

Note that the past of the verb phrase *get up, stand up, ver kenal* is վեր է կացել *ver e katsel*.

8.2 I had written

The same pattern can be used with the past tense of the verb to be to create a past perfect tense.

գրել grel	էի ei	I had written
	էինք eink	We had written
կարդացել kartatsel	էիր eir	You (sg.) had read
	էիք eik	You (pl.) had read
մոտեցել motetsel	էր er	He had approached
	էին ein	They had approached

8.3 Word Order

As with the *-ing -ում -um* progressive (present and past) and *-ու -u* future, the order of the verbs for questions and negatives are inverted.

Ո՞ւմ <i>ես</i> ասել: um <i>es</i> asel:	Whom have <i>you</i> told?
Չե՞մ տեսել: <i>chem</i> desel:	<i>I haven't</i> seen it.

Vocabulary

Ordering at a restaurant

պատվեր	patver	order
հաշիվ	hashiv	check
վճարել	vcharel	pay
ուտելիք	utelik	meal
դրամ	dram	money
համեղ	hamegh	tasty

Food shopping

միս	mis	meat
-----	-----	------

Clothes

զգեստ	Ez-gest	dress
փողկապ	pokhkap	tie
վերարկու	verarku	overcoat
անձրեւանց	andzrevanots	umbrella
պայուսակ	payusak	purse
ակնոց	aknots	glasses

School yard

գնդակ	gn-dak	ball
-------	--------	------

միրգ	mirk	fruit	դպրոց	dp-rots	school
ձու	dzu	egg	Ժպիտ	zh-pit	smile
խմորեղեն	kh-moreghen	pastry	ծիծաղ	tsitsagh	laugh
պաղպաղակ	pakh-paghak	ice cream	լաց	lats	cry
մեղր	meghr	honey	խաղ	khagh	game

Dialogue - At the Market

Ծիրան եմ ուզում: Որտեղի՞ց աննեմ: I want apricots. Where can I buy them?

tsiran em uzum: vorteghits arnem:

Խանութից կամ շուկայից: From a store or market.

khanutits kam shukayits:

Շուկան հեռու է: Արի՛, խանութ գնանք: The market is far away. Let's go to the store.

shukan heru e: ari, khanut gnank:

Ծիրանն ի՞նչ արժե: How much are the apricots?

tsirann inch arzhe:

Կիլոն հազար դրամ: A thousand dram per kilo.

kilon hazar dram:

Թանկ չե՞ք ասում: Isn't that expensive?

tank chek asum:

Դեռ շուտ է, մյուս շաբաթ կէժանանա: It's still early. The price will drop next week.

der shut e, myus shapat kezhanana:

Ավելի լավ է շուկա գնաս: Այնտեղ արդեն էժան է: You're better off at the market. It's already cheap there.

aveli lav e shuka gnas: ayntegh arten ezhan e:

Conversation - Buying clothes

Ինչո՞վ կարող եմ օգնել: How can I help you?

inchov karogh em oknel:

Այս ամառային կոշիկն ինձ դուր է գալիս, կարո՞ղ եմ փորձել: I like these summer shoes. Can I try them on?

ays amarayin koshikn indz dur e galis, karogh em portsel:

Ցավում եմ, բայց ձեզ անհրաժեշտ համարը չունենք: I am sorry, but we don't have your size.

znunnenk:

tsavum em, bayts dzez anhrazhesht hamare chunenik:

Իսկ այս տաբատը կարո՞ղ եմ փորձել:
isk ays tabate karogh em portsel:

And may I try on these pants?

Կարող եք, բայց կարծում եմ, որ այն կարճ է
ձեզ համար:
karogh ek, bayts kartsum em, vor ayn karch e
dzez hamar:

You may, but I think that they're too short
for you.

Իսկ այս շապի՞կը:
isk ays shapike:

And this shirt?

Ո՛չ, այն հաստատ նեղ կլինի: Ձեր չափերի
համար միայն վերարկու եւ գլխարկ կարող
եմ առաջարկել:
voch, ayn hastat negh klini: dzer chaperi hamar
miayn verarku yev glkhark karogh em
aracharkel:

No, that will definitely be tight. All we have
in your size is a coat and a hat.

Բայց այս շոգին ի՞նչ վերարկու:

But what will I do with a coat in this hot
weather?

bayts ays shokin inch verarku:

Vayots Dzor

9. From *-its* *-ից*

We have already seen that the suffix *-ից* *-its* is used to express *from*.

As with the *-ի* *-i* suffix, there are some words that use *-ուց* *-uts* instead of *-ից* *-its*:

base form	<i>from</i> form	
Եկեղեցի yekeghetsi	Եկեղեց <u>ուց</u> yekeghets <u>uts</u>	church
Աստված astvats	Աստծ <u>ուց</u> ast-ts <u>uts</u>	God
մարդ mart	մարդ <u>ուց</u> mart <u>uts</u>	man
հոգի hoki	հոգ <u>ուց</u> hok <u>uts</u>	soul
որդի vorti	որդ <u>ուց</u> vort <u>uts</u>	son
քերի keri	քեր <u>ուց</u> ker <u>uts</u>	uncle (maternal)
այգի aygi	այգ <u>ուց</u> ayg <u>uts</u>	orchard, park
տարի tari	տար <u>ուց</u> tar <u>uts</u>	year
ամուսին amusin	ամուսն <u>ուց</u> amusn <u>uts</u>	husband, spouse
ձի dzi	ձի <u>ուց</u> dzi <u>uts</u>	horse

There are a couple of irregular plurals, such as:

martkan <i>tsits</i>	մարդկան <i>ghg</i>	from people from men
kanan <i>tsits</i>	կանան <i>ghg</i>	from women

There are also about 20 common special forms:

9.1 Family and Friends - always complicated:

These *seven* words and all their compounds.

<i>- nq̄hg</i>			
<i>- ochits</i>			
1.	քույր kuyr	քր <i>nq̄hg</i> kr <i>ochits</i>	sister
2.	կին kin	կն <i>nq̄hg</i> kn <i>ochits</i>	woman/wife
3.	ընկեր enker	ընկեր <i>nq̄hg</i> enker <i>ochits</i>	friend, companion
4.	տեր ter	տիր <i>nq̄hg</i> tir <i>ochits</i>	lord, owner

<i>-n -</i>			
<i>-o-</i>			
5.	հայր hayr	հր <i>nq̄hg</i> hr <i>ochits</i>	father
6.	մայր mayr	մր <i>nq̄hg</i> mr <i>ochits</i>	mother

7.	եղբայր yeghpayr	եղբորից yeghp <i>orits</i>	brother
----	--------------------	-------------------------------	---------

Of the **-ու - -a-** words, *girl, daughter* requires a special **-ից -its** form.

8.	աղջիկ akhchik	աղջկանից akhchk <i>anits</i>	girl, daughter
9.	աշուն ashun	աշնանից ashn <i>anits</i>	fall
10.	գարուն garun	գարնանից garn <i>anits</i>	spring

9.2 Nouns of Time **-վա -va**

Many of the **-վա -va** nouns, also take the **-ից -its** form. Only the following common words require the **-վանից -vanits** suffix.

11	վաղը vaghe	վաղվանից vagh <i>vanits</i>	tomorrow
12	երեկ yerek	երեկվանից yerek <i>vanits</i>	yesterday
13	շաբաթ shapat	շաբաթվանից shapat <i>vanits</i>	week
14	այսօր aysor	այսօրվանից aysor <i>vanits</i>	today

15	անգամ ankam	անգամ <i>վանից</i> ankam <i>vanits</i>	time (once, twice)
16	գիշեր gisher	գիշեր <i>վանից</i> gisher <i>vanits</i>	night
17	ցերեկ tserek	ցերեկ <i>վանից</i> tserek <i>vanits</i>	afternoon
18	ձմեռ dzmer	ձմեռ <i>վանից</i> dzmer <i>vanits</i>	winter
19	ամառ amar	ամառ <i>վանից</i> amar <i>vanits</i>	summer
20	մահ mah	մահ <i>վանից</i> mah <i>vanits</i>	death

9.1 Pronouns, from me, from you, etc.

ինձնից indznits	from me
քեզնից keznits	from you (sg)
նրանից nranits	from him, her
մեզնից meznits	from us
ձեզնից dzeznits	from you (pl)
նրանցից nrantsits	from them

9.3 Comparatives

Armenian has two ways of saying **than**: either **քան** *kan + noun* or *noun+ -ից -its*.

Հայաստանը ավելի հին է <i>քան</i> Ամերիկան: Hayastane aveli hin e <i>kan</i> Amerikan.	Armenia is older <i>than</i> America.
Հայաստանը Ամերիկայից հին է: Hayastane Amerikayits hin e:	

Generally speaking, the **-ից -its** form does not take the specifier suffixes **-u -s**, **-դ -t**, **-ը -e** or **-ն -n**.

9.3 Connector Words with **-ից -its**

The **-ից -its** form is used with a couple of common connector words:

ճաշ ից առաջ chash its arach	before dinner
ճաշ ից հետո chash its heto	after dinner

Vocabulary

Animals

կով	kov	cow
այծ	ayts	goat
ոչխար	vochkhar	sheep
հավ	hav	chicken
խոզ	khoz	pig
ձի	dzi	horse

Fruits

կեռաս	keras	cherry
սալոր	salor	plum
ձմերուկ	dz-meruk	watermelon
ելակ	yelak	strawberry
թուրթ	tut	mulberry
սեխ	sekh	melon

Common adjectives

սոված	sovats	hungry
ծարավ	tsarav	thirsty
հոգնած	hoknats	tired
հիվանդ	hivand	sick
ուրախ	urakh	happy
տխուր	t-khur	sad
տաք	tak	hot
սառը	sarE	cold
քաղցր	kakh-tsr	sweet
թթու	t-tu	sour
թանկ	tang	expensive
էժան	ezhan	cheap

Dialogue - Help! He stole my purse!

Օգնեցե՛ք, օգնեցե՛ք: Պայուսակս գողացան: Help, help. They stole my bag!

oknetsek, oknetsek: payusaks goghatsan:

Հո չե՞ք վնասվել:
ho chek vnasvel:

Are you hurt?

Բռնե՛ք, փախնու՛մ է:
brnek, pakhnu՛m e:

Catch him. He's getting away.

Բռնեցի՞նք: Ահա՛ ձեր պայուսակը: Ամեն
ինչ տեղո՞ւմ է:
brnetsink: aha dzer payusake: amen inch
teghum e:

We caught him. Here is your bag. Is everything there?

Այո՛, շատ շնորհակալ եմ:
ayo, shat shnorhakal em:

Yes, thank you very much.

Զգույշ պետք է լինել:
zguysh petk e linel:

You need to be careful.

Մյուս անգամ ավելի ուշադիր կլինեմ:
myus ankam aveli ushadir klinem:

I'll be more careful next time.

Մի՛ վախեցե՛ք: Ամեն տեղ պատահում է:

Don't be afraid. It can happen anywhere.

mi vakhetsek: amen tegh patahum e:

Conversation - Nutrition advice

Բարեւ ձեզ, ինձ երկու կիլո կարտոֆիլ կշռե՛ք: Hello, please give me two kilos of potatoes.

barev dzez, indz yerku kilo kartofil kshrek:

Ա՛յ մարդ, ի՞նչ կարտոֆիլ: Կարտոֆիլը
վնասակար է, իսկ միրգը՝ օգտակար:

Hey man, what do you mean 'potatoes'?
Potatoes aren't good for you, fruit is better for you.

ay mart, inch kartofil: kartofile vnasakar e, isk
mirge՝ ogtakar:

Ախր, կինս ասաց, որ կարտոֆիլ գնեմ:
akhr, kins asats, vor kartofil gnem:

Ah, my wife told me to buy potatoes.

Ո՛չ մի կարտոֆիլ: Եթե միրգ չես ուզում,
կարող եմ լոլիկ, վարունգ կամ բոդկ
առաջարկել:

Not one potato. If you don't want fruit, I can give you tomatoes, cucumbers, or radishes.

voch mi kartofil: yete mirg ches uzum, karogh
em lolik, varung kam boghk aracharkel:

Բա էս հիմա ի՞նչ անեմ:
ba yes hima inch anem:

But now what am I supposed to do?

Դեռ հարցնու՞մ էս: Ամեն ինչից մի-մի
կիլոգրամ կշռեմ՝ տար:
der hartsnum es: amen inchits mi-mi kilogram
kshrem` tar:

You're still asking me? I will weigh a
kilogram of everything. Just take it.

Ախր, շատ ծանր կլինի: Այդքանը չեմ կարող
տանել:
akhr, shat tsanr klini: aydkane chem karogh
tanel:

Ah, but it will be too heavy. I can't take that
much.

Այ, որ այս ամենը ուտես, կուժեղանաս ու
կյանքը կթեթեւանա քեզ համար:

Oh, if you eat all this, you will become
stronger and your life will become lighter for
you.

ay, vor ays amene utes, kuzheghanas u kyanke
ktetevana kez hamar:

Ararat

10. Simple Past - *I wrote, I did it*

We have already learned the compound past tense, *I have written* գրել եմ *grel em*. In addition, Armenian has a simple past *I wrote* գրեցի *gretsi*. The difference in usage is subtle and is best learned through use. Any rule would be too complicated to apply in the actual course of a conversation.

In general, if someone asks a question with the simple past, answer with the simple past.

The simple past is also used idiomatically, sometimes hypothetically or for *let's X*. For example, you will often hear, **gnatsink** - *let's go* (literally - *we went*), or **yete statsvets, statsvets**. *If it works out, it does*.

Like the command form and the past participle, the simple past has a special form and uses the past endings we have already learned.

I was	էի ei	We were	էինք eink
You (sg) were	էիր eir	You (pl) were	էիք eik
He/she/it was	էր er	They were	էին ein

գրել <i>to write</i>	գրեց <i>write!</i>	գրեցի <i>I wrote</i>
գրեցի I wrote <i>gretsi</i>	գրեցինք we wrote <i>gretsink</i>	
գրեցիր you (sg) wrote <i>gretsir</i>	գրեցիք you (pl) wrote <i>gretsik</i>	
գրեց s/he wrote <i>grets</i>	գրեցին they (wrote) <i>gretsin</i>	

խաղալ <i>to play</i>	խաղացէք <i>play!</i>	խաղացի <i>I played</i>
խաղացի I played <i>khaghatsi</i>	խաղացինք we played <i>khaghatsink</i>	
խաղացիր you played <i>khaghatsi</i>	խաղացիր you played <i>khaghatsik</i>	
խաղաց s/he played <i>khaghats</i>	խաղացին they played <i>khaghatsin</i>	

վերցնել <i>to get</i>	վերցրէք <i>get!</i>	վերցրի <i>I got</i>
վերցրի* I got <i>vertsri</i>	վերցրինք we got <i>vertsrink</i>	
վերցրիր you got <i>vertsri</i>	վերցրիր you got <i>vertsrik</i>	
վերցրեց s/he got <i>vertsrets</i>	վերցրին they got <i>vertsrin</i>	

* also վերցրեցի *vertsrets*

For verbs ending in *-enal/anal*, *-nel* and *-chel*, we use a different set of past tense endings:

մոտենալ <i>to approach</i>	մոտեցէք <i>approach!</i>	մոտեցաւ <i>I approached</i>
մոտեցաւ I approached <i>motetsa</i>	մոտեցանք we approached <i>motetsank</i>	
մոտեցար you approached <i>motetsar</i>	մոտեցար you approached <i>motetsak</i>	
մոտեցաւ s/he approached <i>motetsav</i>	մոտեցան they approached <i>motetsan</i>	

մտնել <i>to enter</i>	մտէք <i>enter!</i>	մտաւ <i>I entered</i>
--------------------------	-----------------------	--------------------------

մն <i>u</i> I entered mt <i>a</i>	մն <i>u</i> <i>lp</i> we entered mt <i>ank</i>
մն <i>u</i> <i>p</i> you entered mt <i>ar</i>	մն <i>u</i> <i>p</i> you entered mt <i>ak</i>
մն <i>u</i> <i>l</i> s/he entered mt <i>av</i>	մն <i>u</i> <i>l</i> they entered mt <i>an</i>

52.	ել <i>u</i> <i>l</i> yel <i>nel</i>	ել <i>lp</i> yel <i>ek</i>	ել <i>u</i> yela	get up
53.	իջ <i>u</i> <i>l</i> ij <i>nel</i>	իջ <i>lp</i> ij <i>ek</i>	իջ <i>u</i> ija	get down
54.	մն <i>u</i> <i>l</i> mt <i>nel</i>	մն <i>lp</i> mt <i>ek</i>	մն <i>u</i> mt <i>a</i>	enter
55.	գն <i>u</i> <i>l</i> gt <i>nel</i>	գն <i>lp</i> gt <i>ek</i>	գն <i>u</i> gt <i>a</i>	find
56.	անց <i>u</i> <i>l</i> ants <i>nel</i>	անց <i>lp</i> ants <i>ek</i>	անց <i>u</i> ants <i>a</i>	pass
57.	տես <i>u</i> <i>l</i> tes <i>nel</i>	տես <i>lp</i> tes <i>ek</i>	տես <i>u</i> tes <i>a</i>	see
58.	հաս <i>u</i> <i>l</i> has <i>nel</i>	հաս <i>lp</i> has <i>ek</i>	հաս <i>u</i> has <i>a</i>	arrive
59.	պրծ <i>u</i> <i>l</i> pr-ts <i>nel</i>	պրծ <i>lp</i> pr-ts <i>el</i>	պրծ <i>u</i> <i>l</i> pr-ts <i>av</i>	run out
60.	հագ <i>u</i> <i>l</i> hak <i>nel</i>	հագ <i>lp</i> hak <i>el</i>	հագ <i>u</i> hak <i>a</i>	wear
61.	մեռ <i>u</i> <i>l</i> mer <i>nel</i>	մեռ <i>lp</i> mer <i>el</i>	մեռ <i>u</i> mer <i>a</i>	die

62.	անել arnel	անեք arek	անա ara	take
63.	փախչել pakhchel	փախեք pakhék	փախա pakhá	run away
64.	թռչել trachel	թռեք trek	թռա tra	fly
65.	կորչել korchel	կորել korel	կորավ korav	get lost

Finally, there are the 10 or so irregular verbs:

1.	ասել asel	ասեցեք asatek	ասեցի asatsi	say
2.	անել anel	արեք arek	արեցի aretsi	do
3.	ուտել utel	կերեք kerék	կերա kerá	eat
4.	տալ tal	տվեք tvek	տվեցի tvetsi	give
5.	գալ gal	եկեք yekék	եկա yeká	come
6.	դնել dnel	դրեք drek	դրեցի dretsi	put
7.	տանել tanel	տարեք tarek	տարա tará	take away
8.	լինել linel	եղեք yeghek	եղա yeghá	be
9.	թողնել thoghnel	թողեք thoghek	թողեցի thoghetsi	let

	togh nel	togh ek	togh etsi	
10.	բեր ել ber el	բեր եք ber ek	բեր եցի ber etsi	bring
11.	վեր կեն ալ ver ken al	վեր կա ցեք ver kats ek	վեր կա ցու ver ka tsa	get up
12.	դառն ալ darn al	դարձ եք darts ek	դարձ ու darts a	turn
13.	լվա նալ lvan al	լվա ցեք lva tsek	լվա ցի lva tsi	wash

Style Note:

There is a lot of variation in the simple past forms. Sometimes we find mixed conjugations:

բերի, ber i բերիք ber ir, բերեց ber ets

Vocabulary

Head Parts

գլուխ	glukh	head
ականջ	akanj	ear
մազ	maz	hair
աչք	achk	eye
քիթ	kit	nose
բերան	beran	mouth

Body Parts

թև	tev	arm
նոք	votk	leg
ձեռք	dzerk	hand
ծունկ	tsunk	neck
ստամոքս	stamoks	stomach
սիրտ	sirt	heart

University

համալսարան	hamal-saran	university
գիրք	girk	book
ուսուցիչ	usutsich	teacher
ուսանող	usanogh	student
գրադարան	gradaran	library
բառարան	bararan	dictionary

Occupations

բժիշկ	bzhishk	doctor
նստիկան	vostikan	policeman
դերասան	derasan	actor
վարորդ	varort	driver
երաժիշտ	yerazhisht	musician
նկարիչ	nkarich	painter

Dialogue - Where is the university?

Կներեք, համալսարանը հեռո՞ւ է:

Excuse me, is the university far from here?

knerek, hamalsarane heru e:

Բավականին:

Pretty far.

bavakanin:

Ոտքով ինչքա՞ն ժամանակում կհասնեմ:

How long will it take me by foot?

votkov inchkan zhamanakum khasnem:

Քսան -քսանհինգ րոպեում:

Within twenty-twenty five minutes.

ksan - ksanhing ropeum:

Իսկ ժամը քանի՞սն է:

And what time is it?

isk zhame kanisn e:

Ժամը հինգն է:

It's five o'clock.

zhame hingn e:

Վա՛յ, կուշանամ: Կարևոր հանդիպում ունեմ:

Oh, I'll be late. I have an important meeting.

vay, kushanam: karevor handipum unem:

Ավելի լավ է տաքսիով գնաք: Հինգ րոպեում կհասնեք:

You'd better go by taxi. You'll get there in five minutes.

aveli lav e taksiov gnak: hing ropeum khasnek:

Conversation - A hypochondriac

Բժի՛շկ, հաճախ գլխացավեր եմ ունենում: Ի՞նչ անեմ:

Doctor, I often have headaches. What shall I do?

bzhishk, hachakh glkhatsaver em unenum: inch anem:

Մի՛ անհանգստացեք, գլխացավի դեղ կտամ, կխմեք՝ կանցնի:

Don't worry, I'll give headache pills, take them and it will go away.

mi anhangstatsek, glkhatsavi degh ktam, kkhmek՝ kantsni:

Ի՞նչ, մի քիչ բարձր խոսե՛ք, լավ չեմ լսում:

What? Speak a little louder, I don't hear you.

inch, mi kich bardzr khosek, lav chem lsum:

Վաղու՞ց է, որ վատ եք լսում: Have you had trouble hearing for a long time?

vaghuts e, vor vat ek lsum:

Մանկուց: Հաճախ եմ հիվանդացել: Բարձր տաքության հետեւանք է: Since childhood. I've always been sickly. It's caused by high fever.

mankuts: hachakh em hivandatsel: bardzr takutyane hetevank e:

Է՞լ ինչ գանգատներ ունեք: What else is bothering you?
el inch gangatner unek:

Տեսողությունս էլ մի բան չէ, որ ասեմ: Օրինակ, ձեզ շատ վատ եմ տեսնում, իսկ ապագան ընդհանրապես չեմ տեսնում: My vision isn't that good, either. For example, I see you very badly, and I don't see the future at all.

tesoghutyuns el mi ban che, vor asem: orinak, dzez shat vat em tesnum, isk apagan endhanrapes chem tesnum:

Գուցե հոգեբանի մո՞տ գնաք: Perhaps you should see a psychologist.

gutse hgebani mot gnak:

Armavir

11. Special forms for the *-ov* suffix

As for the *of/to* **-ի** *-i* and *from* **-ից** *-its* suffixes, there are special forms for the *with/by* **-ով** *-ov* suffix.

	with/by	
գինի gini	գին ով gin ov	wine
եկեղեցի yekeghetsi	եկեղեց ով yekeghets ov	church
տարի tari	տար ով tar ov	year

Since this form is rarely used for persons, many of the irregular forms can be learned later, for example, **քրոջով** *k-rochov* or **հորով** *horov*.

The main common special form is for **-ություն** *-utyun* nouns, which are almost always **-ությամբ** *-utyamp* instead of **-ությունով** *-utyunov*.

base form	with	
զգուշ ություն	զգուշ ությամբ	care

ezgush utyun	ezgush utyamp	
դժվար ություն d-zhvar utyun	դժվար ությամբ d-zhvar utyamp	difficulty

11.2 I shall do it, I promise կ- k-

Armenian has a simple future that is formed using the prefix կ- *k-* and the present endings, which we learned with the verb *to be*.

կգրեմ I will write <i>k-grem</i>	կգրենք We will write <i>k-grenk</i>
կգրես You will write <i>k-gres</i>	կգրեք You will write <i>k-grek</i>
կգրե S/he will write <i>k-gre</i>	կգրեն They will write <i>k-gren</i>

This form is a bit more definite than the գրելու եմ *grelu em* form.

The negative is formed with the negative of the verb *to be* and the *negative participle: I won't write - չեմ գրի chem gri*.

Infinitive	Negative Participle
գրել <i>to write</i> <i>gr^{el}</i>	գրի <i>grⁱ</i>
կարդալ <i>to read</i> <i>kart^{al}</i>	կարդա <i>kart^a</i>

չեմ chem	չենք chenk	գրի <i>grⁱ</i>
չես ches	չեք chek	կարդա <i>gart^a</i>
չե che	չեն chen	

For Grammarians:

The k- prefix can also be used with the past progressive endings to form a conditional tense - *I would write*.

I would write կգրեի k-grei

I wouldn't write չեի գրի chei gri.

Note that with -ալ *-al* verbs, we add a -յ- *-y-*

կիմանայի kimanayi I would find out

<p><i>կգրեի I would write</i> <i>k-grei</i></p>	<p><i>կգրեինք We would write</i> <i>k-greink</i></p>
<p><i>կգրեիր You (sg.) would write</i> <i>k-greir</i></p>	<p><i>կգրեիք You (pl.) would write</i> <i>k-greik</i></p>
<p><i>կգրեր S/he would write</i> <i>k-grer</i></p>	<p><i>կգրեին They would write</i> <i>k-grein</i></p>

Vocabulary

Picnic

խորոված	khorovats	barbeque
կրակ	krak	fire
փայտ	payt	wood
հող	hogh	earth
ստվեր	Es-tver	shade
աղբյուր	akhpyur	spring

Sevan

լողալ	loghal	swim
ավազ	avaz	sand
ծովափ	tsovap	shore
իշխան	ishkhan	fish
խաչքար	khachkar	khachkar
սրբիչ	srpich	towel

Animals

շուն	shun	dog
կատու	katu	cat
մուկ	muk	mouse
թռչուն	trchun	bird
ձուկ	dzuk	fish
էշ	esh	donkey
արյուծ	aryuts	lion
առծիվ	artsiv	eagle
կրունկ	krunk	crane
աղվես	aghves	fox
արագիլ	aragil	stork
գայլ	gayl	wolf

Dialogue - Calling home

Վաղուց է՝ ծնողներիս հետ չեմ խոսել:

I haven't spoken with my parents in a long time.

vaghuts e՝ tsnoghneris het chem khosel:

Ուզո՞ւմ ես զանգահարել տուն:

Do you want to call home?

uzum es zangaharel tun:

Այո՛, բայց շատ թանկ է:

Yes, but it's very expensive.

ayo, bayts shat tank e:

Ի՞նչ ես ասում: Ինտերնետային կապը էժան է:

What do you mean? The Internet phone line is cheap.

inch es asum: internetayin kape ezhan e:

Իսկ որտե՞ղ կա:

And where is there one?

isk vortegh ka:

Ամեն քայլափոխին: Արի՛ գնանք:

All over. Come on, let's go.

amen kaylapokhin: ari gnank:

Ինձ այս համարով Ամերիկա միացրե՞ք, խնդրե՛մ:

Please connect me to America. Here's the number.

indz ays hamarov amerika miatsrek, khndrem:

Հիմա՛: Մոտեցե՛ք երրորդ հեռախոսին: Okay. Go to the third telephone.

hima: motetsek yerrort herakhosin:

՝Conversation - Let's go camping

Վաղը կգա՞ս ս մեզ հետ: Will you come with us tomorrow?

vaghe kgas mez het:

Ուր եք գնալու: Where are you going to go?

ur ek gnalu:

Ծովափ: Չուկ կրոնենք, խորոված
կպատարաստենք: Կլողանանք,
կհանգստանանք, հետո փայտ կհավաքենք,
կրակ կվառենք:

To the beach. We'll catch fish and prepare a
barbecue. We'll swim, relax, and later we'll
gather wood for a campfire.

tsovap: dzuk kbrnenk, khorovats

kpatarastenk: kloghanank, khangstanank, heto

payt khavakenk, krak kvarenk:

Իսկ երբ կվերդառնա՞նք: And when will we come back?

isk yerp kverdarnank:

Երեւի մյուս օրը՝ երեկոյան դեմ: Maybe the next day, by the evening.

yerevi myus ore՝ yerekoyan dem:

Վաղը քանիսի՞ն կմեկնենք: What time are we leaving tomorrow?

vaghe kanisin kmeknenk:

Շուտ կմեկնենք: Այս գիշեր շուտ քնիր: We'll leave early. Get to sleep early tonight.

shut kmeknenk: ays gisher shut knir:

Շատ լավ առավոտյան կհանդիպենք: Okay! See you in the morning.

shat lav aravotyan k-handipenk:

Yerevan

12.1 Let's, If only, Have to

Գնանք: gnank:	Let's go.
Ի՞նչ անենք: inch anenk:	What should we do?
Պիտի գնանք վաղը: piti gnank vaghe:	We have to go tomorrow.
Թող գնա: togh gna:	Let her go.
Խնդրեց որ գնանք: khntrets vor gnank:	He asked that we go.
Երանի հայրենիքում ապրելի: yerani hayrenikum abrei.	If only I lived in the homeland.

These are all wishes or indirect commands, usually called the subjunctive. In Armenian, these forms are based on the simple present and imperfect forms, which you learned long ago. This is simply a new way to use an old form.

Negatives are formed by prefixing *don't* չ- *ch-* to the verb.

Չգնա՞նք: ch-gnank?	Shouldn't we go?
Բան չասես: ban chases:	Don't say anything.
Չպիտի անենք: chpiti anenk:	We shouldn't do it.
Երանի չգնայինք: yerani chgnayink:	If only we hadn't gone.

Պիտի *piti* can be replaced by պետք է *petk e*, as in:

Պետք է որ գնամ

Petk e (vor) knam:

It is necessary that I go.

Style note:

The negative subjunctive is often used as a mild warning. *don't forget չմոռանաս ch-moranas.*

Also, *if only երանի yerani* is most frequently used as a hypothetical wish with the past tense.

12.2 Verbs and Sentences as Adjectives and Nouns

khorovats *barbeque* - everyone's favorite past participle

As in English, we can use verbs and sentences as adjectives and nouns. For example,

տապակ <i>ած</i> միս tapak <i>ats</i> mis	fried <i>ed</i> meat
կոտրվ <i>ած</i> աթոռը kotrv <i>ats</i> atore	the brok <i>en</i> chair
պար <i>ող</i> ները par <i>ogh</i> mere	the dancers (people who are danc <i>ing</i>)
մնաց <i>ած</i> ը mnats <i>ats</i> e	what's <i>left</i>
անել <i>իք</i> anel <i>ik</i>	<i>things to do</i>

When we use verbs ad adjectives, we usually use one of three endings:

ւծ ats	past	-ed, en	
նղ ogh	present	-ing	
իք ik	future	things to X	

For Grammarians:

Although participles are not that hard to form, it is probably best just to treat them as a special kind of verbal adjective or noun. The rules for formation are as follows:

-ւծ -ats	past -ed, -en	past stem + -ats <i>-ւծ</i>
-նղ -ogh	present -ing	el => ogh <i>ել => նղ</i> al => atsogh <i>ալ => աղող</i>
-իք -ik	future things to X	infinitive + ik <i>+իք</i>

12.3 Sentences as adjectives and nouns

I want <i>to go</i>	Ուզում եմ <i>գնալ</i> : uzum em <i>gnal</i> :
I want <i>that you should go</i> (I want you to go)	Ուզում եմ, <i>նղ գնաս</i> : uzum em <i>vor gnas</i> :

We know <i>your house</i> .	<i>Ձեր տունը</i> գիտենք: <i>dzer tune</i> gitenk:
We know <i>that you are at home</i> .	Գիտենք, <i>որ տանն էք</i> : gitenk, <i>vor tann ek</i> :
<i>This</i> fruit is very tasty.	<i>Այս</i> միրգը շատ համով է: <i>ays</i> mirke shat hamov e:
The fruit <i>that we ate yesterday</i> was tastier.	Միրգը, <i>որ երեկ կերանք</i> , ավելի համով էր: mirke <i>vor yerek gerank</i> aveli hamov er:

In Armenian, as in English, sometimes we need a more specific noun or adjective than exists as a single word. As shown above, sentences can be used as nouns or adjectives. In English we link the subordinate sentence to the main sentence with the words *that, who* or *which*. In Armenian, we use the word, *which/that որ vor* .

For now, it is enough to be able to understand these. You can acquire an active command of this linguistic feature through practice.

Vocabulary

At a wedding

ամուսին	amusin	husband
կին	kin	wife
հարսանիք	harsanik	wedding
ընկերներ	Enkerner	friends
եկեղեցի	yekeghetsi	church
աղավնի	aghavni	dove

At Church

մոմ	mom	candle
խաչ	khach	cross
աղոթք	aghotk	pray
քահանա	kahana	priest
մատաղ	matagh	matagh
վանք	vank	monastery

At the Hotel

հյուրանոց	hyuranots	hotel
սենյակ	senyak	room
բարձ	barts	pillow
կեղտոտ	kekhtot	dirty
վերմակ	vermak	blanket
մաքուր	makur	clean

At the Tailors

ասեղ	asegh	needle
թել	tel	thread
բուրդ	burt	wool
բամբակ	bambak	cotton
կոճակ	kochak	button
կարել	karel	sew

Dialogue - Don't interfere

Ի՞նչ է պատահել:
inch e patahel: What happened?

Յա՛, դու մի՛ խառնվիր, դա քո գործը չէ:
Ah, don't get involved in this, it's none of your business.

Ya, du mi kharnvir, da ko gortse che:

Քեզ ո՞վ է թույլ տվել ինձ հետ այդպես խոսել:
kez ov e tuyl tvel indz het aydpes khosel: Who has allowed you to speak to me in that manner?

kez ov e tuyl tvel indz het aydpes khosel:

Ես քեզ չպետք է հարցնեմ՝ ում հետ ինչպես խոսել:
I don't need your permission to speak with whomever however I choose.

yes kez chpetk e hartsnem՝ um het inchpes khosel:

Լավ, վերջացրո՛ւ, վիճելու տրամադրություն չունեմ:
Okay, enough arguing. I'm not in the mood.

lav, verchatsru, vichelu tramadrutyun chunem:

Լսի՛ր, այդպես չի կարելի, որ քեզ ասում եմ, ինչո՞ւ չես լսում:
Listen, that's not allowed. Why don't you listen when they are talking to you?

Isir, aydpes chi kareli, vor kez asum em, inchu ches lsum:

Այլևս քեզ բան չունեմ ասելու:
I don't have anything else to say to you.

aylevs kez ban chunem aselu:

Ի՛: Թող վերջացնեմ խոսքս, մի՛ ընդհատիր:
Ah, let me finish what I'm saying. Don't interrupt.

i: togh verchatsnem khosks, mi endhatir:

Conversation - At a christening

Օրհնեցե՛ք, տե՛ր հայր:
orhnetsek ter hayr: Bless me, Father.

Աստված օրհնի՛:
astvats orhni: God bless you.

Տե՛ր հայր, ուզում եմ մկրտվել այս շաբաթ:
Father, I want to be baptized this week.

ter hayr uzum em mkrtvel ays shapat:

Այս կիրակի մեծ տոն է՝ Վարդավառը:
Պատարագից հետո պատրաստ եղիր
մկրտվելու:
ays kiraki mets ton e՝ vartavare: patarakits heto
patrast yeghir mkrtvelu:

This Sunday is a big holiday, Vardavar.
After mass, be prepared to be baptized.

Իսկ ինչպե՞ս պատրաստվել:
isk inchpes patrastvel:

And how should I prepare?

Նախ աղոթիր եւ պահքի մեջ եղիր այս օրերին:
Իսկ կիրակի օրը ծով պահիր, որպեսզի
հաղորդություն ստանաս:
nakh aghotir yev pahki mech yeghir ays orerin:
isk kiraki ore tsom pahir, vorpeszi haghortutyun
estanas:

First pray and fast for these few days. And
on Sunday fast all day long, so that you can
receive communion.

Տե՛ր հայր, ես կարծում եմ, որ մկրտվելուց
հետո իմ կյանքը կփոխվի, այնպես չէ՞:

Father, I think that my life will be changed
after my baptism. Is that so?

ter hayr, yes kartsum em, vor mkrtveluts heto im
kyanke kpokhvi, aynpes che:

Իհարկե: Ավետարան ընթերցի՛ր, հետեւիր
Քրիստոսի պատվիրաններին եւ կդառնաս Հայ
Առաքելական Եկեղեցու արժանի զավակ:

Indeed. Study the Gospel, follow Christ's
commandments, and you'll become a
worthy member of the Armenian Apostolic
Church.

iharke: avetaran entertsir, hetevir kristosi
patvirannerin yev kdarnas hay arakelakan
yekeghetsu arzhani zvak:
